

Oromε Shεεn **Tudunmɔɔ Pɔli ya sεmε wemu tun** **Oromε shεεn mu ge**

Jɔgɔ wu jε Pɔli wε?

Wèe ya dɔɔni cε Pɔli keree ni, bani Luka ya fiin ni jεhεmε jo wu shizhaa na Kapyege Kitabu wu ni. Yawutu wu bye wii wemu ya se Tarisi ni Silisi fiige ki ni ge (kee ni jaa wogo ki jε Turuki wo fiige ki ni). Oromε shεn ja wu bye wii bε (Kapyege 22:26-28). W'a bi kalaa fo xuuni Yawutuu pu wo koo li ni Zheruzalemu ni. Lowaa bye wu ni fo xuuni ba Yawutu jε wε, na n'a daa fεε pu kana fo xuuni. Ga, a Kafɔo Yesu di wu yiri na wu yaha Damasi koo na, kɔnhɔ wu shε Kile wo Jozaama pu jo shi wusama bε mu wemu jε Yawutuu wε. W'a egilizii ni jεhεmεε sin Oromε fiige ki kugbɔhɔo ni jεhεjεε ni, na sεmεε ka na tun egilizii ni jεhεmεε pii mu, na pii kan wu naniinεε pii bε mu.

We sεmε we kakana jɔhɔ

Pɔli yε pyaa ya ta Oromε egilizi wu nɔhɔ tenε wε, ga w'a we sεmε we ka, kɔnhɔ wu li shε Oromε shεεn na na wee w'a da mɔ di shε pu yiri wε (Oromε Shεεn 15:23-24). Wu funhɔ ki bye: W'i wu wo Kile Jozaama pu wo pyegana li shε pu na; p'i Kile koo li tii cε; wu Kile wo tiime pu shε pu na, kɔnhɔ p'i li cε na sipya bεeri w'a yaa ni Kile wo jɔwuuro ti ni. Pɔli ya jo: «Jozaama pu jo jε nε mu shiige bada wε, bani Kile wo sefεεε ti jε tii, temu ya jɔwuuro kaan n'a daa fεε pu bεeri mu ge.» Oromε Shεεn 1:16.

Seme wu kafila jugbaya

Oromε Shεεn 1:1-15 Pɔli fò mujuu.

Oromε Shεεn 1:16, 17 Oromε shεen seme wu kajugbohɔ.

Oromε Shεεn 1:18–3:20 Sipyii beeri mago wu je juwuuro ti na: Yawutuu fara shi wusama na.

Oromε Shεεn 3:21–5:21 Na dà Yesu na lee gbɔɔrɔ ni Kile ya sipya jateni sipyitiime, m'a juwuuro be ta.

Oromε Shεεn 6–8 Kile Munaa gbɔɔrɔ ni sipya ya já naari tiime ni.

Oromε Shεεn 9–11 Karijege kemu ki je Yawutuu ni n'a daa fee pu te ni ge.

Oromε Shεεn 12:1–15:13 N'a daa fɔɔ naarigana.

Oromε Shεεn 15:14–16:27 Pɔli ya fiin jo wuyε shizhaa na, na Oromε shεen shaari, na duba pye pu mu.

Pɔli fò mujuu

¹ Nε Pɔli, Yesu Kirisa wo bulo we, neye pyaa k'a we seme we ka. Kile ya ne yiri na pye wu tudunmɔ, kɔnhɔ ne da Kile Jozaama pu yu sipyii pu mu.

² Kile bi Jozaama pu jɔmεε lɔ fo taatuunnɔ ni, na wu tudunmɔɔ pu yaha pa. A pee di pu ka Kile Kafila fεfεεε wo wu ni.

³ Pee Jozaama pe ya wu Ja Yesu Kirisa kaa yu, wee wemu wu je saannaa Dawuda yasege sipyii kabaɲa na ge.

⁴ Ga na saha ni Kile Munaa ni, ba w'a je na foro xu ni wε, a lee di li she na Kile Ja wu je wii, na sefεεε wa wu mu. Wee Yesu Kirisa we, wù Kafɔɔ we,

⁵ wee gbɔɔrɔ ni Kile ya niime tirige ne na, na ne pye wu tudunmɔ, kɔnhɔ shi wusama wo sipyii p'i dɔ wu na, p'i wu nɔmɛɛ co.

⁶ Kile ya yee piimu yiri na pye Yesu Kirisa wuu ge, yee be niɲe ki wa pii sipyii pii ni.

⁷ Yee piimu beeri pu wa Orome kulo li ni ge, yee piimu ya taan Kile mu, a wu yee yiri na pye wu fefeere sipyii ge, yee mu ne we seme we tun. Na fɔ wa yi mu: Wù To Kile ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime ni nɔɲɲe kan yi mu.*

Pɔli funɲɔ wa wu she Orome ni n'a daa fee pu yiri

⁸ N'a da venhe baraga taha Kile na Yesu Kirisa gbɔɔrɔ ni yee beeri wuu na, bani yee wo n'a daa wu kaa ya yu kɔɲɔ ki kabaya yi beeri na.

⁹ Jozaama pe pu wa Kile Ja wu kaa yu ge, ne kapyenɛɛ pyi Kile mu pee keree na ni na zɔ wu beeri ni. Kile wa li seeri na tuun beeri ni ne nɛɛge pyi ge, ne ma nɛɛge pye yee be mu. Ne da ga lee ɲɔ yaha we.

¹⁰ Ne kunni wa na Kile beeri jo li bi ɲe wu ɲidaan, wu koo kan na mu di she foro yi na.

¹¹ Bani l'a taan ne ni gbangban na she yee ɲa, kɔnhɔ di Kile Munaa li wo loolodaa la kan yi mu, kɔnhɔ y'i fanha ta.

¹² Lee wo kɔri wu wa nago w'à samɔhɔrɔ leni wùye ni n'a daa wu shizhaa na, wee wemu na wù beeri ya pinne ge.

¹³ Na cebooloo, ne funɲɔ wa y'i li ce nago teɛgeɛ niɲehɛɲɛ ni ne ma giin di she yee yiri, kɔnhɔ di she na labye wu kuduun ɲa yee be niɲe ni, ba ne wu kuduun wu ta shi wusama niɲe ni tagana lemu na

* **1:7** We duba we ɲe Kiriceen fɔ kangana.

wε. Ga fo na pa gbara nijaa na nε sanha lee koro ta wε.

¹⁴ Bani sipyii pu bεeri wo Jozaama pu foo li jε nε na: kugbǝhǝǝ shεen fara jǝ funjǝ shεen na, kalaa fεε fara kalaa baa fεε na.

¹⁵ Lee wuu na nε jidaa kaa li jε na Kile Jozaama pu jo yee bε mu, yee piimu pu jε Oromε kulo li ni ge.

Kile Jozaama pu wo sefεεε te

¹⁶ Jozaama pu jo jε nε mu shiige bada wε, bani Kile wo sefεεε ti jε tii, temu ya juwuuro kaan n'a daa fεε pu bεeri mu ge. Yawutuu mu p'a fεnhε jo, na na nǝ shi wusama na.

¹⁷ Jozaama pu p'a li shεε na n'a daa yε nigin funjǝ ni Kile ya sipya jateni sipyitiimε. Cogo watii wa nige lee na bada wε, ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wε na:

«Sipya wemu w'a dǝ Kile na,
a Kile di wu jate sipyitiimε ge,
wee na ba jǝ sicuumǝ ta.»*

Koñǝ sipyii tiibaara

¹⁸ Kile ya wu loyire li shεε na yiri fugba we ni Kile jǝ fyaara baa sipyii ni sipyitiibaalaa na, pee piimu p'a pu katiibaagaa taga na can wu jaha kǝn ge.

¹⁹ Lee loyire l'a zhεε pee na, bani lemu bεeri na já jε Kile keree ni ge, lee ya ta ηmǝhǝ pu na wε, Kile yε pyaa ya lee shε na fiinjε pu na.

²⁰ Fo koñǝ ki yaaduun wu ni, Kile yε pyaa wa cogo wemu na ni wu tεhεnε baa sefεεε ti ni ge, wa shishiin da já wu ja wε. Ga w'a yañmuyǝ yemu yǝa ge, lee bεeri ya jeni na fiinjε yee yañmuyǝ yi keree

* **1:17** Habakuki 2:4

na. Lee wuu na pu da ga ba kanii ta Kile naha taan we,

²¹ bani p'a Kile ce. Ga, pu ya ta soo na wu pele na Kile wu ne we. Pu ya baraga teri be wu na wu kapyege ki na we. Pu fungonyo ya jeri junjo baa woyo. Lee wuu na nibiige ya je pu fungonyo baa zoloo pu ni.

²² P'a puyε wii fungonyo fee, ga p'i ne nahana-hanaa.

²³ Ndooro foo Kile wemu wu ne wu da ga xhu bada-ε ge, yani p'a wee pele ge, a p'i wee yaha wa. Sipya wu ne wee na da ba xhu ge, a p'i ganha na wee wo jaa yari, ni shazheere, ni tooyo shishere yanmuyo, ni jine yakokaara na byi yapeere, na ganha na kee yapeere kii pele.

²⁴ Lee wuu na Kile ya pu yaha puyε mu pu wo kanohoyo yi ni, na saha ni pu nidaan keree ni. Lee funjo ni a p'i cemohoro keree taga puyε fanha.

²⁵ P'a she Kile wo can wu ni, na daha kafineye na, na ganha na Kile wo yanmuyaaya yi pele, na kapyene pyi yee mu. Kile wemu wu ne yanmuyo yi beeri yaavoo ge, na wee yaha wa, wee wemu wa yaa ni masajo ni gbee ge. Amiina.

²⁶ Lee na Kile ya pee yaha pu wo ceepuuro la keree ki keje ni, kee ne cemohoro keree. Kile ya jo lemu ganha ba byi-i ge, lee li ne pu nibyii. A ce p'i namaa pu yaha wa, na ganha na puyε sinnεε.

²⁷ A namaa pu be di bye mu ni puyε ni. A pu kaa di sii sho puyε ni fo na doro. A pu be di ce pu yaha wa, na ganha na puyε sinnεε. Mu boongo da ba pu ta na saha ni puyε pyaa piinne ki ni.

²⁸ Ba ma na jo pu ya ta soo na Kile ce we, lee wuu na Kile ya pu yaha puyε mu ni pu fungonkuuyo yi

ni, kənhə p'i kapyebaagaa pye.

²⁹ Pu zələə ya ni katiibaagaa tuuyo bɛəri na: pu fungonyə y'a kolo, pu yanmuyə la d'a pe, p'a kolo, pu d'a ni jɛgbəə na, sipyigbuu di dan pu ni, ni yokənrə, ni nanmahara, zəguunə jɛ pu ni, ni yayiriye,

³⁰ ni sipyii mɛkyɛɛgɛɛ, Kile d'a pɛn pu mu. Pu shiige keree ya jɛhɛ wɛ, pu tabaara d'a pe, na jəsanga já, pu kakuunəə saməhərə d'a pe, p'i ya pu sefɛɛ jəmɛhɛɛ conɪ wɛ.

³¹ Fungonyə baa fɛɛ pu jɛ pii, pu jɛ jəmɛhɛɛ fɛɛ bada wɛ, nubenɛ jɛ pu ni wɛ, jɪnaara baa fɛɛ.

³² Ali na ta p'a li cɛ xə na Kile wo kiiri wu wa wà, na sipyaa sipya w'a we kashi we pyi ge, wee ya yaa ni xu ni. Lee bɛ na p'i kee pyi sanha. Na fara lee na, sipyii piimu p'a we kashi we pyi ge, pee p'a səni.

2

Kile wo kiiri wu keree

¹ Ayiwa, mu wemu w'a pusamaa jaagi ge, m'a pye sipya tuugo bɛəri, Kile wo kiiri wu da ga ba doro ma junə ni wɛ. Ma ba pusamaa jaagi mayɛ pyaa m'a jaagi. Bani keree kiimu na mu wa sipyii pu jaagi ge, kee shi muyɛ pyaa bɛ wa byi.

² Na ta wɛɛ bɛəri d'a li cɛ na sipyii piimu p'a kee keree ki pyi ge, Kile ya kiiri kəən pee na na bɛ ni can ni.

³ Ayiwa, muyɛ pyaa ba sipyii jaagi pu kapyegeɛ na, na ta muyɛ pyaa bɛ di kee shi pyi, ta mu ya giin na mu na ba shə Kile wo kiiri wu na?

⁴ Kelee Kile wo saama nigbə pe, ni wu loxulo le, ni wu lotaan le, ta mu wa yee wii yaaga wɛ? Ta mu ya li cɛ na w'a pee saama pe bɛəri taga na koo leni

mu tàan, kònho m'a daburajε jo, m'a jurumu wu jɔ yaha wε?

⁵ Ga mu niwii l'a waha, mu funjɔ jε mu wu daburajε jo ma jurumu wu na wε. Lee wuu na Kile wo loyire lisana mu ya denri na waa mayε na na yeri wu loyire le ni wu kiiri wu caŋa ki jaha na. Kee caŋa ke Kile da ba wu kiiri wu she, kiiri wemu w'a tii ge.

⁶ Wu na ba sipyii pu beeri nigin nigin kiiri kɔn na saha ni pu kapyege ni.

⁷ Piimu beeri p'a la le na kasaŋaa pyi ge, na masɔŋɔ, ni pεεŋε, ni jɔi sicuumɔ nixhɔbaama shaa Kile mu ge, Kile na ba jɔi sicuumɔ kan pee mu pemu da xhɔ wε.

⁸ Ga piimu bu zhe Kile ni, na zhe can wu ni, na sɔɔ tiibaara na, Kile wo loyire nigbɔɔ le, ni wu jatanhaja ki na ba do pee jɔŋɔ ni.

⁹ Can dε! Kanhama ni jakpaan w'a da ba do kakuubyii pu beeri nigin nigin jɔŋɔ ni. Yawutuu p'a da ba bye shenshiilee, lee kadugo na shi wusama di na taha wà.

¹⁰ Ga piimu beeri p'a kasaŋaa pyi ge, pee beeri nigin nigin na ba Kile masɔŋɔ, ni wu pεεŋε, ni wu janiŋε ki ta. Yawutuu pu da ba fεnhε bye shenshiilee, l'a na nɔ shi wusama na.

¹¹ Bani Kile ya sipya wa wo wa ni wε.

¹² Sipyii piimu beeri p'a jurumu pye na ta pu ya Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ce-ε ge, pee beeri na ba gyεεgi na ta wee saliya we niŋε jε pee wo kiiri wu ni wε. Ga piimu beeri p'a jurumu pye saliya wu nijεxhɔgɔ na ge, wee saliya wu w'a da ba pee wo kiiri wu kɔn.

13 Bani piimu p'a saliya wu jomɔ pu nuri, na ta p'i ya pu koo jaari-i ge, Kile da ga ba wee wa shishiin wii sipyitiime we. Ga piimu p'a saliya wu koo li beeri jaari ge, pee Kile da ba wii sipyitiimee.

14 (Ayiwa, shi wusama ya Musa wo saliya wu ce we. Ga teegge kii ni, pu ma keree kii pyegaṇaa teṇe na saha ni saliya wu ni. Pu ba kee koo jaari ali na ta pu ya wee saliya we ce be we, lee ya li shee na p'a kasaṇaa ce xɔ, na ki pyi.)

15 Lee ya li shee be na saliya w'a yemu jo ge, na yee ya ka pu zɔlɔ pu na. Pu fungonyɔ y'a wu shee pu na be. Teegge kii ni pu zɔlɔ ma pu jaagi; teegge kii ni p'a kaṇii kan puyɛ mu.)

16 Ayiwa, kee keree kii beeri na ba foro kpeenge na caṇa ka, na saha ni ne wo Kile Jozaama pu yeɛ li ni. Kile na ba kiiri kɔn sipyii pu wo kaṇmɔhɔṇɔ ki beeri na Yesu Kirisa keṇe kurogo kee caṇa.

Kile ya Yawutuu pu jaagi

17 Ayiwa, yee piimu p'a yu na Yawutuu yee je ge, yee ya yi tadarṇa pye Kile tudunmɔ Musa wo saliya we, na yiyɛ peɛ na yee pu je Kile wo sipyii pee.

18 Go yee p'a Kile jidaan ce, na kasaṇaa be ce shɔnri kiyɛ ni, bani yee ya kalaa Musa wo saliya wu ni.

19 Li wa yee funyɔ ni na fyɛnmee pu je sipyii pusamaa, na yee p'a koo shee pee na; na piige ni pusamaa je, na yee p'a kpeenge shee pu na.

20 Yee wa yu na pusamaa pu je kacɛbaalaa ni kalaabaa fɛɛ, na yee pu je pu wo kalaatii, bani yee ya giin na Musa wo saliya wu ni yee ya can koo li ceme pu beeri ce.

21 Ayiwa nε jo, yee piimu p'a pusamaa kalaa ge, naha na yee di ya yiyε kalaa-i wε? Yee piimu p'a Kile Kafila wu yεε pyi na wa ganha ba nagaara pyi-i ge, yeeyε pyaa ki do, ta yee ya nagaara pyi wε?

22 Yee piimu p'a yu na wa ganha ba dɔdɔrɔ pyi-i ge, ta yee ya ti pyi wε? Yee piimu p'a yu na yapεεε ya nɔ-ε ge, ta yee ya yanmuyɔ yuli yapεεgbaya yi ni wε?

23 Yee ya yiyε pεε na yee ya Musa wo saliya wu cε. Ga yee ya wu koo naari wε. Ta Kile bε yee ya fanri mε wε?

24 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:
«Yee Yawutuu pu wuu na shi wusama ya
Kile mεge kyεεgi.»*

Cekɔnrɔ ya sipya shuu wε

25 Can na kuduun wa cekɔnrɔ ni na saha ni Kile tudunmɔ Musa wo saliya wu ni, ma bu da ma na saliya wu koo naari kunni. Ga mu bu bye mu ya saliya wu koo naari wε, ma cekɔnrɔ* t'a pye nuɔ baa wuuro.

26 Sipya wemu ya cekɔnrɔ pye wε, na saliya wu koo naari kuuni ge, ta Kile da ba weefɔ wii kanna cekɔnrɔ w'a pye wε?

27 Yee Yawutuu, yee ya Musa wo saliya wu cε, lee kadugo na na cekɔnrɔ bε pyi, ga yee ya wu koo naari wε. Shi wemu nε Yawutuu wε, wee shi wu ya ta cekɔnrɔ pye wε. Ga piimu p'a saliya wu koo naari pee ni ge, ta pee da ba jaagi shan yee na kiiri wu cana wε?

* **2:24** Ezayi 52:5; Ezekiyeli 36:22 * **2:25** **Cekɔnrɔ** bye karijεεε nɔmεε wo fε Yawutuu pu mu pemu ya li shεε na Kile wuu pu nε pii ge. Lee kalεε le tayerege k'a bi pεε pu mu fo xuuni. Zhenzi 17:9-14.

²⁸ Ayiwa, na pye Yawutu *ne*wiine ni, lee wa nago Yawutu *ye* pyaa pyaa ma *ne* we. Kelee cekoonro fe na *ne* ma ceesege ki na, lee wa li shee nago tee ti wa cekoonro see see wuuro ti we.

²⁹ Ga, Kile ya sipya wemu wo zo *neri* ge, wee wu *ne* Yawutu wuyee pyaa pyaa. Yemu y'a ka saliya wu ni ge, li wa nago kanna m'a yee wo koo jaari *ye* we, ga Kile Munaa ya labye wemu pyi sipya zo na ge, wee labye we wu *ne* cekoonro see wuuro te. Pee Yawutuu pii ya masono taa sipyii mu we, ga Kile mu pee ya masono taa.

3

Kile ne nome fad

¹ Ayiwa ni li wa mu, ma na *ne* Yawutu lee kuduun wa leke we? Kelee kuduun weke wu *ne* cekoonro ni we?

² Ayiwa, li kuduun w'a pele kabaya yi beeri na. Li nizhiine Yawutuu mu Kile ya fenne wu jomo pu kan.

³ Ali pii *ne*he da pu ni, pu *ne* nomeheee fee Kile mu we, ta lee na ja Kile wo nomeee feere ti kyeege?

⁴ Lee da ja bye bada we! Ali sipyii pu beeri *ne*he bye kafinejuu, Kile kunni *ne* can fad ma na jo ba l'a ka kagana lemu na Kile Kafila wu ni we na:

«Mu Kile ba yu,
 pu beeri na li ce na mu ya tii.
 Pu da ga ja jaagi

wa shishiin ta ma na we.»*

⁵ Ayiwa, pii na jo na: «Wee wo tiibaara ti *ne* kakuuno we, bani tee ni Kile wo tiime p'a zhee na

* 3:4 Zaburuu 51:6

fiinηε.» Wèe di da ba yekε jo yee ni wε? Kile bu wu loyire li shan wèe wa ηunη ni, ta wèe da jo na w'a nahana? (Sipyii pii wo fungongɔ jomɔ ne yu mε.)

⁶ Kile wu she nahana? Bada! Can ηε yee ni wε. Kile da bye wu ya tii wε, dii wu bi da já kiiri kɔn kɔηɔ sipyii na wε?

⁷ Pii bε na ba jo sanha na: «Wèe wo kafinejuu bu da lee na Kile wo can wu sheε, fo na nɔɔɔ bε tɛri Kile mεge na, ηaha di da ba kiiri pye wu kɔn wèe na p'i wèe jaagi, na jurumupyii wèe ηε wε?»

⁸ Ayiwa li bi ηε mu, ta wèe ya yaa na kakuηηɔ pyi, kɔnhɔ kasaanηaa di da foro ki ni wε? Bada! Pii wa wèe mεge kyεεgi na xɔ, na wee kalaa we wèe ya gaan sipyii pu mu. Pee sipyii pii kunni ya sii yaa ni gyεεgi ni.

Sipya wa shishiin ya tii wε

⁹ Ayiwa, yi ηaha di wa dii nime wε? Ta wèe Yawutuu p'a ye sipyii pusamaa na? Bada! Ne li she xɔ jo Yawutuu yoo, shi wusama yoo, pee bεeri ya ηaari jurumu wu wo fanha ki nɔhɔ ni.

¹⁰ Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na wε na:

«Sipya wa wemu w'a tii wε,
ali shen nigin bε wε.

¹¹ Wa shishiin ηε fungongɔ fɔɔ wε;
wa shishiin ya Kile shaa wε.

¹² Pu bεeri p'a kadugo le Kile ni;
pu bεeri p'a pinne pye kaηɔɔ baa.

Kasaana pyevɔɔ wa shishiin ηε pu ni wε,
ali shen nigin bε wε.»*

* 3:12 Zaburuu 14:1-3

13 «Mujuu le l'a fòro pu geḡmaya ni ge,
lee ḡe ba faḡa ḡomugi-yahaḡa ḡe we.
P'a pu ḡilee taga na sipyii piinḡe.
Pu ḡo ḡomḡ di ḡe ba matḡn sḡonrḡ ḡe we.»*

14 «Laḡi ni kayekyεεḡyε
y'a foro pu ḡo ni.»*

15 «Pu tḡyḡ d'a weri sipyigbuu na.

16 Xuu bεeri ni p'a toro ge,
ḡyεḡi ni bḡngḡ na daha pu feni.

17 Lemu li ḡe ḡaḡiḡe koo li ge,
pu ya lee cε we.»*

18 «Kile ḡii fyaara ḡe
pu zḡḡ ni bada we.»*

19 Ayiwa, wεe ya li cε jo yemu bεeri Kile tudunmḡ Musa wo saliya w'a yu ge, saliya w'a kan piimu mu ge, pee mu w'a yi yu. Ga, pee di ya ta jḡ wu koo ḡaari we. Lee wuu na ḡomḡ da ba da sipya wa shishiin mu we, lee na koḡḡ sipyii pu bεeri na ba jaagi ta Kile mu.

20 Yi li cε na saliya wu bεeri koo ḡaari, lee da ga jḡ Kile pye wu sipya jate sipyitiime we. Lee funḡḡ ni saliya w'a li shεε yε wεe na na jurumupyii wεe ḡe.

N'a daa ḡbḡrḡ ni Kile ya sipya shuu

21 Ayiwa nime, cogo wemu na Kile ya wεe wii sipyitiime ge, wuyε pyaa ya wee cogo we shε wεe na. Pee tiime pe ya daa saliya wu koo ḡaari funḡḡ ni we. Ga, tagana lekε na pee ya daa ge, Kile

* 3:13 Zaburuu 5:10; Zaburuu 140:4 * 3:14 Zaburuu 10:7

* 3:17 Ezayi 59:7-8 * 3:18 Zaburuu 36:2

tudunmɔɔ Musa wo Kitabuu pee ni Kile tudunmɔɔ pusamaa wuu p'a yee naha jo na fiinɛ.

22 Wa bɛeri w'a dɔ Yesu Kirisa na ge, Kile kunni na weefɔɔ jate sipyitiimɛ. Zhɔnrɔgɔ wa lee ni wɛ.

23 Bani sipyii pu bɛeri p'a jurumu pye. Lee l'a li pye wa shishiin da ga Kile wo nɔɔrɔ wu na wɛ.

24 Wu wo niimɛ wu gbɔɔrɔ ni Kile ya pu wii sipyitiimɛɛ mafuu, bani Yesu Kirisa ya pu nɔnɔ wolo pu jurumu wu ni.

25 Kile ya wu pye saraga, kɔnhɔ wu bye wɛe jurumu wu footɔnɔ. Piimu p'a dɔ Yesu na ge, Kile ya wu koo li nɔ mugi pee sipyii pu mu Yesu wo shishan pu gbɔɔrɔ ni. Lee ya Kile wo tiimɛ pu shɛɛ, bani taashiinɛ li ni sipyii bi jurumu wemu pyi ge, w'a luu gbo pu tɔan, wu ya ta wee wo footɔnɔ kan pu mu wee tuun wu ni wɛ.

26 Ga nimɛ, lemu funɔɔ ni w'a sipya wii sipyitiimɛ ge, w'a lee shɛ: Piimu p'a dɔ Yesu na ge, Kile ya tiin wu tiimɛ pu ni, na pee jate sipyitiimɛɛ.

27 Ayiwa, na mayɛ durogo, lee kaɔnɔɔ di nɛ mii wɛ? Lee kaɔnɔɔ nɛ wɛ! Naha na wɛ? Ta kapyegeee nizaanɔa k'a lee pye? Bada! Ga, n'a daa w'a lee pye.

28 Lee na wɛe na jɔ jo n'a daa yɛ nigin gbɔɔrɔ ni Kile ya sipya wii sipyitiimɛ, Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo li wo naari bɛ wɛ.

29 Dii wɛ? Ta Yawutuu yɛ wo wu nɛ Kile? Ta shi wusama bɛ wo Kile bɛ wu nɛ wii wɛ? Nakaara baa shi wusama bɛ wo Kile wu nɛ wii!

30 Bani Kile nigin pe yɛ wu nɛ. Wee w'a Yawutuu pu wii sipyitiimɛɛ n'a daa gbɔɔrɔ ni, na shi wusama bɛ wii sipyitiimɛɛ n'a daa gbɔɔrɔ ni.

31 Ayiwa, ta lee w'a li shɛɛ na wɛe ya Musa wo

saliya wu ɲeri ɲuŋɔ baa saliya n'a daa wu gbɔɔrɔ ni ya? Ahayi dɛ! Wèe yɛɛ ya baraga tɛri wu na xuuni.

4

Ibirayima wo n'a daa gbɔɔrɔ ni Kile ya wu jate sipyitiimɛ

¹ Ayiwa, Ibirayima wemu wu ɲɛ wèe sefɛɛ wèe shi wu wo kabaŋa na ge, yekɛ wèe di da jo wee shizhaa na wɛ? Dii Kile d'a wu wii sipyitiimɛ wɛ?

² Ibirayima wo kapyegeɛ nizaanɔa da bi Kile pye w'a wu jate sipyitiimɛ, wu bi da já wuyɛ pɛɛ. Ga kaɲuŋɔ ɲɛ wu mu w'a wuyɛ pɛɛ Kile ɲaha tãan wɛ.

³ Yekɛ Kile Kafila wu d'a jo wɛ? W'a jo na:

«Ibirayima ya dà Kile na,
a Kile di wu jate sipyitiimɛ
wu n'a daa wu wuu na.»*

⁴ Yee ya li cɛ na kapyebye ya yaa ni wu saraa ni. Saraa we w'a daa ge, wee ɲɛ ma wo wɛ, wu labye wu wo saraa wu ɲɛ were.

⁵ Ga, sipya wemu ya wu kapyegeɛ nizaanɔa pye wu tadanɔ wɛ, Kile we w'a jurumupyii wii sipyitiimɛ ge, wu bu dà yɛ wee na, Kile na wu jate sipyitiimɛ wu n'a daa wu wuu na.

⁶ Kile w'a sipya jatɛni sipyitiimɛ, lee ya byi weefɔɔ yɛ pyaa wo kapyegeɛ nizaanɔa wuu na-ɛ dɛ! Kile wo saama pemu weefɔɔ ma da ge, saannaa Dawuda ya jo pee shizhaa na na:

⁷ «Kile ya piimu wo saliya kyɛɛgɛɛ yafa pu mu,
na pu wo jurumu wu jɔgɔ laha wà ge,
pee ɲɛ duba nagoo.

⁸ Kafɔɔ ya sipya

* 4:3 Zhenezi 15:6; Yakuba 2:23; Galasi Sheen 3:6

wemu wo jurumu tərɔ wu feni-i ge,
weefɔɔ jε duba pya.»*

Cekəɔnrɔ ya sipya shuu wε

⁹ Ayiwa, piimu p’a cekəɔnrɔ pye ge, pee yε p’a yaa ni Kile wo saama pu ni laa, kelee ta cekəɔnbaalaa pu bε p’a yaa ni pu ni? Wèe ya yi jo nimε na: «Ibirayima ya dà Kile na, a Kile di wu jate sipyitiimε wu n’a daa wu wuu na.»

¹⁰ Tuun wekε ni lee d’a pye wε? Wu nigəɔnxhəɔ na laa, wu nigəɔnbaa wo? Nakaara baa wu nigəɔnbaa wo Kile ya jate sipyitiimε.

¹¹ Lee kadugo na a tee cekəɔnrɔ t’i jεri fε Ibirayima mu, fε pemu ya li shεε na Kile ya wu jate sipyitiimε wu n’a daa wu wuu na, na ta wu sanha cekəɔnrɔ pye-e ge. Lee funɲɔ ni Ibirayima ya pye n’a daa fεε nigəɔnbaalaa bεeri wo sefɔɔ, kəɔnhɔ pee bε di jate sipyitiimεε.

¹² Piimu p’a cekəɔnrɔ pye ge, pee bεeri bε wo sefɔɔ wu jε wii n’a daa kabaɲa na. Lee kəri jε piimu ya ta li da cekəɔnrɔ ti yε na-ε ge, ga fo piimu p’a Kile koo li co n’a daa funɲɔ ni, ba wu sefεle Ibirayima ya li co cogana lemu na, na wu yaha kəɔnbaa wε ge.

N’a daa gbəɔrɔ ni Kile wo kariɲεεge jəɔmεε l’a ta

¹³ Kile ya kariɲεεge jəɔmεε lə Ibirayima ni wu yaseye mu na koɲɔ na ba bye pu wogo. Lee jəɔmεε le ya ta lə saliya wu koo li jaari wu wuu na-ε de. Ga wu n’a daa wu wuu na Kile ya wu jate sipyitiimε. Lee wuu na lee jəɔmεε l’a lə wu mu.

¹⁴ Li da bi yaha nago fo ma na ma saliya wu koo jaari, m’a na taa ta lee jəɔmεε le ni, wee tuun wu

* 4:8 Zaburuu 32:1-2

ni n'a daa wu bi da bye kaɲuɲɔ baa. ɲɔmɛɛ li bɛ na bye tawaga wuu.

15 Bani Kilɛ wo loyire le Musa wo saliya w'a zhaan yɛ wɛɛ ɲuɲɔ ni, bani sipyii bɛɛri p'a wee saliya we kyɛɛgi. Ga saliya bu bye wu ɲɛ xuu wemu ni wɛ, wa ya wu gyɛɛgi kaa yu wà wɛ.

16 Lee wuu na Kilɛ ya le ɲɔmɛɛ le lɔ wɛɛ mu n'a daa wu gbɔɔɔɔ ni. Wu wo niimɛ wu gbɔɔɔɔ ni w'a lee loolodaa le kan wɛɛ mu ma ni, kɔnhɔ l'i bye Ibirayima wo kadugo ki bɛɛri wuu. Lee na piimu p'a saliya wu koo ɲaari ge, le loolodaa le ya ta kan pee yɛ mu wɛ. Ga sipya bɛɛri w'a dâ Kilɛ na ba Ibirayima ɲɛ-ɛ ge, pee bɛɛri bɛ mu le loolodaa le ya kan. Wɛɛ bɛɛri wo sefɛɛ wu ɲɛ Ibirayima.

17 Ba l'a ka Kilɛ Kafila wu ni wɛ, na Kilɛ ya jo: «N'a ma pye shi ɲiɲɛhɛmɛ sefɔɔ.»* Ayiwa, wù sefɛɛ wu ɲɛ wii Kilɛ ɲaha tãan, bani w'a dâ Kilɛ na, wee wemu w'a xuu pu ɲɛni ge. Yanɲuyɔ yemu ɲɛ kɔɲɔ na wɛ, wu ma jo yɛ yee bɛ yi pye, y'a bye.

18 Ayiwa, na li ta tadanɔ bye bɛ nige Ibirayima na wu pya ta wɛ, Kilɛ ya yemu jo wu mu ge, a wu dâ yi na, na yee pye wu tadanɔ. Lee na w'a pye «shi ɲiɲɛhɛmɛ sefɔɔ» ba Kilɛ ya yi jo wɛ na: «Ma yaseye na ba ɲɛhɛ.»*

19 Ayiwa, Kilɛ ya ye jo tuun wemu ni ge, lee bi Ibirayima ta w'a lɛ xɔ, bani w'a bi yee xhuu nigin (100) shishiin ta pya baa. Wu shɔ Sara bɛ bi wu pya ze ɲuɲɔ ye xɔ. Ga lee la ya yafiin bɛ wolo wu n'a daa wu ni wɛ.

20 Wu ya ta wuyɛ kaala Kilɛ wo ɲɔmɛɛ li na wɛ. Ga, a la yɛɛ di ganha na faraa wu n'a daa wu na,

* 4:17 Zhenezi 17:5

* 4:18 Zhenezi 15:5

fo wuu na Kile sɔni.

²¹ Ibirayima bi li ce nakaara baa, na Kile ya jomεε lemu lo wee mu ge, na se wa wuu ni na li jɔ fa.

²² Wee n'a daa wuu na «Kile ya wu jate sipyitiimε.»*

²³ Ga pee jomɔ pe p'a ka na: «Kile ya wu jate sipyitiimε» ge, pee ya ta ka Ibirayima yε nigin wuu na-ε dε!

²⁴ Wèe bε wuu na p'a ka. Kile wemu w'a wù Kafɔɔ Yesu jε na yeege xu ni ge, wèe piimu p'a dà lee na ge, wèe ya yaa na pa jate sipyitiimεε Kile jaha tàan.

²⁵ Kile ya wu pye saraga, w'a xu wèe wo jurumu wu wuu na, na jε na foro xu ni, kɔnhɔ wèe di da jateni sipyitiimεε Kile jaha tàan.

5

Kile ya janiŋε le wèe ni wu tε ni

¹ Mu Kile ya wèe jateni sipyitiimεε n'a daa gbɔɔrɔ ni. W'a janiŋε le nimε wèe ni wuyε pyaa tε ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa baraga ni.

² Wee Yesu Kirisa w'a koo li mugi, kɔnhɔ Kile di wee niimε wu kan wèe mu. Wèe ya dà wu na. Wèe ya wu pye wù tadanja, na fundanga ta, bani tadanja wa wèe mu na jo wèe na ba Kile wo nɔɔrɔ wu ta caŋa ka.

³ Lee yε bε wε, kanhama bε jεhε ba nɔni wèe na wèe na fundanga ta, bani kanhama pu ma wèe pye wèe ya la le na loxulo ta n'a daa wu ni.

⁴ Wèe bu loxulo ta nɔwuuro ti ni, lee ma wèe pye se tavεε, wèe bu se ta n'a daa ni, lee ma tadanja yaha wèe na.

* 4:22 Zhenezi 15:6

⁵ Ayiwa, kee tadanja ki ya sipya nãhõ yeri wε, bani nigana lemu na Kile ya wèe zõlõ pu ni taanna ni wu taanηεεge ki ni ge, w'a lee she wèe na wu Fεfεεε Munaa li gbõõrõ ni, lee lemu w'a kan wù mu ge.

⁶ Can na wèe jurumu w'a bi wèe pye baraga baa sipyii n'a daa kabanja na. Ayiwa, Kile ya tuun wemu tenε ge, wee tuun we ni Kirisa ya xu wèe Kile nii fyaara baa sipyii wuu na.

⁷ Sipya na she wuyε kan pu gbo wu sipyihii tεge, lee pyemε ya taan wε dε, ali wu ηehε bye sipyitiime bε. Sipya wemu w'a kasaanja pyi ge, la wa la ni wa na já wuyε kan pu gbo wee tεge.

⁸ Ga na wèe yaha wù jurumu wu ni, wèe tεge Kirisa ya xu. Ta lee ya li sheε na wèe kaa ya dan Kile ni fo xuuni wε?

⁹ Kirisa na xu, a wu shishan p'i wo, pee gbõõrõ ni Kile ya wèe wii na wèe ya tii. Lee na wèe ya li cε na fiinηε na Kirisa ya pa wèe shõ Kile wo loyire li na.

¹⁰ Wèe bi bye Kile wo pεεn, ga Kile ya bε lenε wèe ni wuyε pyaa tε ni wu Ja wu wo xu wu gbõõrõ ni. Na fara lee na, wèe ya cε jo wèe na ba shõ, bani wu Ja wu wa nii na.

¹¹ Na fara lee na wèe ya fundanga taa gbangban Kile wo kariηεεge ki ni wù Kafõ Yesu Kirisa gbõõrõ ni. Wee w'a bε le wèe ni Kile tε ni.

Jãgõ wu ηε Adama wε? Jãgõ wu ηε Yesu Kirisa wε?

¹² Shen nigin yε kenε kurogo jurumu y'a jé konõ puga ni, wee ηε Adama. A jurumu bε di xu lenε konõ puga ni. Lee l'a li pye sipya wa shishiin da ga xu li wε, bani pu bεeri ya jurumu pye.

¹³ Bani yani Kile wu saliya wu kan Kile tudunmõ Musa mu ge, jurumu bye na xõ konõ puga ni. Ga

ma na jo saliya wu bi sanha gan wε, Kilε bi wee saliya we wo jaagi wu tuugo shaan jurumupye na wε.

¹⁴ Ga lee bε na sipyii bεeri p'a pye xu wo fanha ki nǎhǎ ni, na co Adama wo tuun wu na, fo na pa nǎ Kilε tudunmǎo Musa wo tuun wu na. Ali piimu bε pu jε pu ya ta saliya wu kyεegi ba Adama jε-ε ge, pee bε bi xhuli. Wemu w'a bi yaa na pa ge, wee jε Yesu Kirisa. Adama ya pye ba wee wo jaa* jε wε.

¹⁵ Ga Kilε ya loolodaa lemu kaan mamama ni ge, lee ni Adama wo jurumu wu jε nigin wε. Can wu jε wii, sipyijnehemεε ya xhuli wee yε nigin wo jurumu wu wuu na. Ga Kilε wo mamama loolodaa lemu l'a pa Kilε wo niime wu baraga ni ge, lee ya gaan sipyijnehemεε mu shen nigin gbǎǎo ni, wee jε Yesu Kirisa. Lee loolodaa le wo kuduun w'a pεε fo xuuni.

¹⁶ Kilε ya loolodaa lemu kaan ma ni ge, laraga ki wa lee loolodaa le wo keree ni shen nigin wo jurumu wu keree tε ni. Shen nigin, w'a pa ni jaagi ni, na li ta Kilε ya loolodaa lemu kaan ma ni, jurumu nijehemε nibyexhǎgǎ na ge, lee loolodaa le ya wεe jηjǎo wolo, na wεe pye sipyitiimεε.

¹⁷ Can wu jε wii, shen nigin wo jurumu w'a sipyii pu bεeri le xu wo fanha ki nǎhǎ ni. Ga piimu bεeri p'a da ba Kilε wo niime nigbǎ we ta, na Kilε wo loolodaa li bε ta, lee lemu li jε na pu jate na p'a tii ge, pee na ba se ta jurumu wu na pu wo jiiifεεε ti ni shen nigin yε gbǎǎo ni; wee jε Yesu Kirisa. Lee

* **5:14 Adama** ya pye konǎ shenshiime wemu wo tuugo sipyii pu jε jurumu ni xu wo fanha ki nǎhǎ ni ge. **Yesu Kirisa** ya pye konǎ shenshiime wemu ya jurumu pye ja wε, wu wo tuugo sipyii pu bε di jε Kilε wo niime wu nǎhǎ ni ge.

wo kuduun w'a peɛ.

18 Ayiwa, ba sipyii pu beeri ya jaagi ta Adama ye nigin wo jurumu wu wuu na-ε de, mu Yesu Kirisa ye nigin be wo kasaana nigin ya sipyii pu beeri juyo wo kiiri wu noho ni, na jii sicuumo kaan pu mu.

19 Shen nigin wo nomeyahana l'a sipyijehemee pye jurumupyii pyegana lemu na ge. Mu shen nigin pe be wo Kile nomecoro ya Kile pye wu na shenjehemee wii sipyii piimu p'a tii ge.

20 Kile ya saliya wu kan Kile tudunmo Musa mu, kono wu li she wee na na wee jurumu w'a jeh. Ga jurumu wu jeh jeh jeh gana beeri na, Kile wo niime we, wee ya jeh wu na na kanha.

21 Taashiine li ni jurumu wu wo fanha ki noho ni wee di bye, lee l'a xu pye wu ya sipya wa shishiin yeri we. Ga niime wu wo fanha ki noho ni wee je nimε, lee l'a li pye Kile ya wee wii sipyii piimu p'a tii ge. Lee na Kile da ba jii sicuumo nixhobaama kan wee mu wu Kafoo Yesu Kirisa gbooro ni.

6

N'a daa fee ya jurumu yaha na bye ni Kirisa ni

1 Ayiwa, yekε wee di da jo we? Ayiwa, ta lee w'a li shee na wee pu kori yaha jurumu ni, kono Kile wo niime wu da belegi?

2 Bada, lee ya yaa na pye we! Wee piimu je ba xuu je we jurumu shizhaa na ge, wee ma bye dii na gori yaha jurumu na na byi sanha we?

3 Wee piimu beeri p'a batize na bye ni Yesu Kirisa ni karijegge ni ge, ta yee funyo y'a to li na na wee na batize, na lee je kanna shiizhan wee ya pinne xu ni Yesu ni we?

⁴ Ba wèe ya batize wε, a l'i bye kanna wèe ya pinne xu ni wu ni shiizhan, na binne le be ni wu ni. Kònho wù be di jùu sicuumo nivomō ta, ba To Kilε ya Kirisa jε na yeege xu ni, ni wu sefeere nōro wuuro ti ni wε.

⁵ Can na, wu xu wu bi pye kanna wèe ya pinne xu ni wu ni, nakaara baa wèe na ba binne jε ni wu ni wu wo karijεεge ki funjō ni, ba wuyε pyaa k'a jε jεgana lemu na wε.

⁶ Wù li ce fiinne na jo yahagaguunō lemu na wèe bye ge, lee be ya pye kanna lee ya pinne kori ni Yesu ni korikoritige ki na, na xhu. Kònho lee jurumu yahagana li fanha k'i xhō. Lee funjō ni wèe di ba shō jurumu wu wo bulooro ti na be.

⁷ Bani wemu bu xhu, wee jε nige jurumu wu wo fanha ki nōho ni wε.

⁸ Ayiwa, ba ma na jo wèe ya pye kanna shiizhan wèe ya xu ni Kirisa ni wε, wèe ya dà li na jo wèe na ba bye jiiifeere na ni wu ni.

⁹ Wèe ya ce na jo Kirisa ya jε na foro xu ni, wu wa da xhuu nige wε, xu be di wa da já yaaga pye wu na wε.

¹⁰ W'a xu tōjii nigin pe, na jurumu wu wo fanha ki kyεεgi. Jiiifeere temu ni wu wa nime ge, Kilε mu wu wa tee ni.

¹¹ Mu yee be ya yaa na yiyε jateni kanna yee ya xu, na foro jurumu wu wo fanha ki nōho ni. Yi li ce nime na Kilε mu yee wa jiiifeere ni Yesu Kirisa wo karijεεge ki ni.

¹² Wee tuun wu ni yi ceepuuro te ti da ba xhu ge, yi ganha bu da tee yaha nige jurumu mu t'i bye jurumu wo bulo wε. Yi ganha bu sōo y'a ceepuuro wo lakuunō ki jōmehεε conī wε.

13 Yi ganha bu da yi ceepuuro ti kabaŋa ka shishiin yaha jurumu ni nige, yi da katiibaagaa pyi ni ki ni wε. Ga yi yi ceepuuro ti kabaya yi bεeri kan Kile mu kanna sipyii piimu p'a jε na foro xu ni, na bye sipyifomɔɔ ge. Yi yi ceepuuro ti kabaya yi bεeri kan Kile mu, kɔnhɔ yi da keree pyi ni yi ni, kiimu k'a tii ge.

14 Yee da ba bye nige jurumu wo buloo wε, bani yee ya jaari nige Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu fanha ki nɔhɔ ni wε, ga Kile wo niimε wu nɔhɔ ni yee ya jaari.

Kile wo buloo pu jε n'a daa fεε pee

15 Ayiwa, ba ma na jo wèe wa nige saliya wu wo fanha ki nɔhɔ ni wε, fo Kile wo niimε wu ge, ta lee ya li shεε na wèe na já da jurumu pyi wù jidaan pyegana na? Bada! Yee ya jo wε.

16 Yee bu yiyε kan wemu mu, na guu weefɔɔ mu ba buloo jε wε, na wu jɔmεε conɪ, wemu wo jɔmεε yee ya joni ge, ta yee ya li cε na weefɔɔ wo buloo yee jε wε? Tee bulooro te bu da yee na tee pyi jurumu mu, xu wu jε tee wo taxɔgɔ. Tee bulooro ti shiin bu da yee na ti pyi Kile mu, tee wo taxɔgɔ jε tiimε Kile naha tɔan.

17 Ga wù Kile shaari! Bani yee piimu p'a bye jurumu wu wo bulooro ti ni fo taashiinε ni ge, yee ya kalaa can wemu ni ge, yee ya sɔɔ wee na yi zɔlɔɔ pu bεeri na.

18 Nimε, yee ya foro jurumu wu wo bulooro ti ni, na bye Kile wo buloo, na jaari tiimε ni.

19 Nε pe jomɔ pe yu na saha ni sipyii cogo ni yi wo fanhabaara ti wuu na. Yee ya fεnhε yi ceepuuro ti yatεnyε yi yaha nɔhɔmɔ, ni kuumɔ keree bulooro

ni yahagaguunɔ lemu kaa na ge de, nime yi yi ceepuuro ti yatenyε yi yaha mu lee yahagana li na bulooro ni Kile mu, y'i bye niifεεε na, tiime ni fεfεεε ni.

²⁰ Tuun wemu ni yee bye jurumu wu wo bulooro ti ni ge, Kile wo tiime koo li jaari wu fanha bye yee na wε.

²¹ Ga, kuduun wekε yee d'a ta kee kapyegee ki ni wε? Kee keree kii yeε ya jεri na shiige waa yee na nime, bani xu wu jε kee keree ki beeri taxɔɔ.

²² Ga yee ya foro nime jurumu wu wo bulooro ti ni, na bye Kile wo buloo. Kuduun wemu yee ya daa lee ni ge, wee wu jε mε fεfεεε, tee wo taxɔɔ di jε ni sicuumɔ nixhɔbaama.

²³ aBani xu wu jε jurumu wu wo footɔnɔ, ga loolodaa lemu Kile ya gaan ma ni ge, lee jε ni sicuumɔ nixhɔbaama wu Kafɔ Yesu Kirisa wo karijεεge ki funjɔ ni.

7

N'a daa fεε jε saliya wu wo fanha ki nɔhɔ ni wε

¹ Ayiwa na cebooloo, ta yee ya li ce na wu niifεεεε te ye ni sipya jε saliya wu wo fanha ki nɔhɔ ni wε? Yee ya yaa na lee ce, bani yee piimu ni ne yu mε ge, yee ya saliya wu ce xɔ.

² Li jε ba gbaga shɔ jε wε, wemu furu ya pɔ ge. Na saha ni saliya wu ni, wu poo wu ya ga xhu wε, wu da ja gbaga katii je wε. Ga wu poo wu ga xhu, w'a jεri pye wuyε wo, wee saliya we fanha jε nige wu na wε.

³ Ayiwa, wu bu she gbaga je na watii mu, na ta wu poo wu sanha xhu wε, dɔdɔɔrɔ w'a pye. Ga wu poo wu bu xhu, saliya wu fanha jε nige wu na lee

shizhaa na wε. Wu bu gbaga je ná watii mu, tee ηε dɔdɔɔrɔ wε.

⁴ Ayiwa na cebooloo, mu li wa yee bε shizhaa na. Kirisa na xu, yee ya pye kanna yee bε p'a xu saliya wu ηaari wu shizhaa na. Lee funηɔ ni, yee ya pye nimε Yesu Kirisa wuu, Kilε ya wemu ηε na yeege xu ni ge, kɔnhɔ yi da kasaanηaa pyi Kilε mu.

⁵ Can na wèe bi ηaari na sahanji ni wùye pyaa ηidaan ni tuun wemu ni ge, saliya w'a bi keree kii shεε wèe na na kee ya ηɔ wε. Ga lee bε na wèe di kee shaa na byi. Kee lakuunηɔ ki bye wèe funyɔ ni, na wèe yeri kapyebaagaa na, kee di wèe leni xu ni.

⁶ Nimε, wèe ya saliya wu ηaari wu ηɔ yaha, bani wemu wo fanha nɔhɔ ni wèe di bye ge, wèe ya pye kanna wèe ya xu na foro wee wo fanha ki nɔhɔ ni. Lee na, wèe na já kapyenεε pye Kilε mu pyegafonɔ na Kilε Munaa gbɔɔrɔ ni. Kolεε lemu wo keree k'a ka saliya wu ni ge, wèe ya kee pyi na saha ni lee ni nige wε.

Jurumu saliya w'a zhεε

⁷ Ayiwa, ta lee wa li shεε na Musa wo saliya wu w'a sipyii pu pye pu na jurumu pyi? Bada! Ga saliya wu w'a nε pye nε na jurumu cε. Na ηii yeege wa yaaga feni, nε bi da ga lee cε jurumu wε, ka ηε saliya wu ya li she na: «Ma ηii ganha bu da voro wa yaaga feni wε.»

⁸ Lee funηɔ ni jurumu w'a kanyunηɔ ta, na lakuunηɔ tuugo bεeri lenε nε zɔ wu ni saliya wu gbɔɔrɔ ni. Saliya wu kaa bε wε, wèe bi sanha wù jurumu cε wε.

⁹ Fo tuun wemu ni nε bye nε sanha saliya wu cε-ε ge, nε bye ηii na nayε naha tàan. Ga ba nε pa saliya wu cε wε, a jurumu bye la di jé nε ni.

10 Ga, a ne bye kanna ne xu. Kile ya saliya wemu kan, kanhə wū j̄ni sicuumə see wo ta ge, wee ya xu nə ne na.

11 Bani jurumu w'a kənuŋə ta, na ne faanna, na xu be nə ne na wee saliya we gbəərə ni.

12 Ayiwa, saliya wu je fεεfεε; Kile ya jəmehεε kiimu jo ge, kee bεeri ki je fεεfεε, na dii, na nəhə jə be.

13 Ni li wa mu, ta lee wa li shεε na saliya wemu wu je yasaŋa ge, na wee w'a pye kənuŋə na xu nə ne na ya? Bada! Jurumu w'a pye kənuŋə kee yasaŋa ke baraga ni na ne piinŋe, na xu nə ne na. Lee ya pye mu kənhə jurumu di já she fiinŋe. Lee funŋə ni saliya wu baraga ni l'a ce na fiinŋe na jo yakuudiige can can wogo ki je jurumu.

Fanhaya tεhεε shuun w'a zhaanra leni

14 Ayiwa nakaara baa, wèe ya li ce na Kile ni saliya w'a foro. Ga ne kunni, ne ceepuuro ti fanha k'a cèrε, a ne bye ba jurumu wo bulə je wε.

15 Bani ne kunni ya sii na kapyegge ki jaha ce wε; kasaŋaa kiimu wo bye funŋə ki je ne mu ge, ne kee pyi wε. Keree kiimu ya dan ne ni bada wε, a ne dεrεε na kee pyi.

16 Ayiwa, keree kiimu ya dan ne ni wε, ne ba kee pyi, lee ya li shεε na ye saliya w'a yu ge, ne səə li na na yee je can.

17 Lee na, kakuuŋə kiimu ne byi ge, kee je ne ye pyaa jidaan wε. Jurumu wemu wu wa ne zə wu ni ge, wee wo fanha ke k'a ne yeri kee bye na.

18 Ne li ce jo kasaana la shishiin wa ne ni wε, bani ne je ye sipya, fanha je wu ni wε. Can ye pyaa na ne giin da kasaŋaa pyi, ga ne da já wε.

19 Kasaan^{aa} kiimu ne giin da byi ge, ne kee pyi we. Ga kakuun^{oo} kiimu bye kaa je ne na-ε ge, kee ne byi.

20 Ayiwa, keree kiimu bye kaa je ne na we, ne ba kee pyi, wee tuun wu ni lee je neye pyaa jidaan nige we. Ga jurumu wemu wo se wu je ne na ge, wee w'a lee pyi.

21 Mu ne kee fanha ke jaa naye na, ne ba giin ne kasaana pye tuun beeri ni, kakuun^{oo} bye kaa na ne ta.

22 Kile wo saliya wu kaa ya dan ne ni xuuni na zo wu na.

23 Ga fanha katii ne jaa naye ni kemu ya yogo tunni ni ne wo fung^{oo}ng^{oo} ki wo fanha ki ni ge. Kee fanha ke ki je ne na ge, kee k'a ne pye jurumu wu wo fanha ki noho ni.

24 Ee! We je jaa ne mu de! Kee fanha ke k'a ne ceepuuro kilee na leni jurumu ni, na xu noni ti na ge, joo wu d'a ba ne sho kee na we?

25 Baraga Kile, wu Kaf^{oo} Yesu Kirisa gb^{oo}oo ni, mu na ba ne sho!

Ayiwa, na fung^{oo}ng^{oo} ni, ne jidaan wu je na kapyen^{ee} pyi Kile mu, na soo wu saliya wu na. Ga fanha kemu ki wa ne na ge, kee k'a giin k'i ne pye jurumu wo bulo.

8

Naarigazaana lemu n'a daa fee ya daa Kile Munaa gb^{oo}oo ni ge

1 Ayiwa nime kunni, piimu pu je Yesu Kirisa wuu ge, jaagi xuu wa yafin je nige pee na we.

2 Bani Kile Munaa li l'a niifεεrε see wuuro ti kaan Yesu Kirisa wo kariηεεge ki funηo ni ge, lee wo fanha k'a ne sho jurumu ni xu wo fanha ki na.

3 Kile tudunmoo Musa wo saliya wu bi da ga ja lee pye we, bani fanhaxhoo ti ηe we Adama nagoo wuuro. Lee na saliya wu bi da ja lemu pye-e ge, lee Kile ya pye. Kile ya wu Ja wu tun na pa, w'a pa bye sipya ba we jurumupyii ηe we. Jurumu wemu wo fanha no ni we di bi bye ge, w'a wuyε kan na pye saraga, na wee wo fanha ki kyεεgi.

4 Kile ya lee pye kano saliya w'a tiime pemu beeri kaa yu ge, wu ja w'a pee beeri no fani, we piimu ya naari na sahani ni wuyε pyaa nidaan ni we, fo Kile Munaa li wo nidaan ge.

5 Bani piimu p'a naari na sahani ni puyε pyaa nidaan ni ge, pee ya pu funyo shaa ni puyε pyaa nidaan keree ni. Ga piimu p'a naari na sahani ni Kile Munaa nidaan ni ge, pee ya pu funyo shaa ni Kile Munaa nidaan keree ni.

6 Na taha ceepuuro nidaan feni, lee w'a ma ni xu ni. Ga na taha Kile Munaa nidaan feni, lee w'a ni sicuumo see wo ni naniηε kaan sipya mu.

7 Piimu p'a pu funyo shaa ni puyε pyaa nidaan ni ge, pee ηe Kile wo pen. Bani pu ya soo p'a Kile wo saliya wu nomεε coni we, pu yere di wa da ja be lee na we.

8 Lee wuu na piimu p'a naari na sahani ni puyε pyaa nidaan ni ge, pee keree da ga ja daan Kile mu we.

9 Yee kunni ya naari na sahani ni yiye pyaa nidaan ni we, ga Kile Munaa nidaan ni yee ya naari na sahani, bani Kile Munaa li wa yee funyo ni. Kirisa wo Munaa li ηe sipya wemu funηo ni we,

weefɔɔ jɛ Kirisa wo wɛ.

¹⁰ Kirisa bu bye yee funyɔ ni, yee ceepuuro ti na ba xhu jurumu wu wuu na, ga Kilɛ Munaa li na jɪi sicuumɔ kan yi mu, bani Kilɛ ya yee jate sipyitiimɛɛ.

¹¹ Kilɛ wemu w'a Yesu Kirisa jɛ na yeege xu ni ge, wee wo Munaa li bu bye yee funyɔ ni can na, wu na ba yee bɛ wo ceepuuro ti jɛ na yeege xu ni. Wu na ba lee pye wu Munaa li gbɔɔɔɔ ni, lee lemu li wa yee zɔɔɔ pu ni ge.

¹² Lee wuu na na cebooloo, wɛɛ ya yaa na wùye jidaan pyi nige wɛ, bani jurumu foo jɛ nige wɛɛ na wɛ.

¹³ Bani yi ba jaari na sahanjɪ ni yiyɛ pyaa jidaan ni y'a da ba xhu. Ga yee bu yi kapyegeɛ niguuɔɔ ki ja na ki yaha fɛɛfɛɛ Kilɛ Munaa gbɔɔɔɔ ni, yee na ba jɪi sicuumɔ ta.

¹⁴ Bani Kilɛ Munaa l'a piimu jaha co ge, pee beeri jɛ Kilɛ nagoo.

¹⁵ Bani Kilɛ Munaa lemu yee ya ta ge, lee da ga yee pye buloo wɛ, l'i wa da ga ba fyaara lenɛ yi ni bɛ wɛ. Ga lee Munaa li l'a wɛɛ pye Kilɛ nagoo. Lee gbɔɔɔɔ ni wɛɛ ya Kilɛ pyi: «Wù To.»

¹⁶ Lee Kilɛ Munaa le l'a yi fiinɛ na yu wɛɛ mu can na wù zɔɔɔ pu na, na Kilɛ nagoo wɛɛ jɛ.

¹⁷ Ayiwa, ma na jo wɛɛ jɛ Kilɛ nagoo, cɛn wemu jɔmɛɛ w'a lɔ wɛɛ mu ge, wu na ba wee kan wù mu. Wɛɛ ni Kirisa w'a da ba weɛ ta shiizhan, bani wù bu da w'a pinne na gana ni wu ni, wù na ba pɛɛɛɛ bɛ ta ni wu ni shiizhan.

N'a daa fɛɛ tadaɲa

18 Ne kunni ya dà li na jo kanhama pemu ni wèe wa nimε ge, pee da ga já daanna ni jiga wo pεεηε ke ni bada wε, kee kemu ki da ba bye wèe wogo ge.

19 Kile na ba wu nagoo pu pεεηε ki she caņa kemu ge, Kile wo yaηmuyaaya yi bæeri y'a kee caņa ki sige kanha k'i nɔ.

20 Kile wo yaηmuyaaya yi bæeri y'a pye kaηuηɔ baa wo fanha ki nɔhɔ ni. Li ya ta taan yi ni yi pye mu wε, ga Kile ye pyaa k'a yi pye mu. Ga lee be na tadaņa wa sanha.

21 Bani caņa ka wa ma, Kile na ba wu yaηmuyaaya yi bæeri yeege xu bulooro ni. Kile nagoo p'a juwuuro temu ta, na bye puyε wuu, na pεεηε kemu ta ge, yee yaηmuyɔ ye be na da kee ni.

22 Wèe ya li cε, fo na pa gbara niņa na jo Kile wo yaηmuyaaya yi bæeri y'a zhiin kanhama keηε ni, ba layama ηε wε.

23 Yee yaηmuyɔ ye ye be wε, ga Kile Munaa l'a kan wèe piimu mu, na pye ba Kile wo niime wu nizhiime ηε-ε ge, wèe be pu wa zhiin wù funyɔ ni. Caņa kemu Kile da ba wèe pye wu nagoo, wu wù ceepuuro ti yeege bulooro ti ni fεεfεε ge, wèe be pu wa kee caņa ki sige.

24 Bani wèe ya shɔ, ga tee juwuuro te di ηε tadaņa. Ga tadaņa kemu bæeri sipya ya ñaa ge, kee ηε nige tadaņa wε. Yaaga bæeri m'a ñaa na xɔ ge, tadaņa ye nigin kee ηε sanha ya?

25 Ga, yaaga kemu ki ηε wèe ya ki ñaa-i ge, kee bu bye wèe tadaņa, wù na já luu gbo na kee sige.

26 Wèe fanha bu jεεε tuun wemu ni, mu Kile Munaa be ya wèe tεri. Wèe ya yaa na Kile ηεeri keree kiimu na ge, wèeyε pyaa ya kee cε wε. Ga Kile

Munaa l'a jεεεε pyi wèe mu ni shiinne ni, shiinne lemu li jε wèe da já li jaha jo xhε-ε ge.

27 Kile wemu w'a sipyii funyɔ keree bεeri cε ge, wee ya Kile Munaa fungɔngɔ cε, bani Kile ya sipyii piimu pye fεεfεε ge, Kile Munaa ya jεεεε pyi pee mu, na bε ni Kile jidaan ni.

Kile wo taanjεεεε nigbɔhɔ ke

28 Wèe ya li cε jo Kile kaa ya dan sipyii piimu ni ge, keree bεeri k'a nɔni pee na ge, Kile ma ba kee bεeri wo taxɔgɔ pye nizaana pee mu. W'a pee yiri na bε ni wu keree ki tenεgana li ni.

29 Kile ya fεnhε piimu jaha bulo na pye wu sipyii ge, w'a pee keree tenε xɔ, na pee pye ba wu Ja wu jε wε, kɔnhɔ wee Ja wu bye nizhiime wu cebooloo nijehεmεε niηε ni.

30 Sipyii piimu wo keree w'a tenε ge, w'a pee yiri. Ba w'a pu yiri wε, na pu jate bε sipyitiimεε. Ba w'a pu jate sipyitiimεε wε, na nɔɔɔ taha bε pu na.

31 Ayiwa ni li wa mu, yeke w'à da jo sanha wε? Kile bi jε ni wèe ni, jɔgɔ na já sanha wèe na wε?

32 Kile ya ta jηjɔ jaari wu Ja wu na wε, ga na wu pye saraga wèe bεeri wuu na. Ayiwa nakaara baa, Kile na ba yanmuyɔ yi bεeri kan wèe mu ma ni wu Ja wu gbɔɔɔ ni.

33 Kile ya piimu jaha bulo ge, jɔgɔ wu d'a já pee jaagi wε? Wa shishiin bε wε, bani Kile w'a pu pye sipyitiimεε.

34 Lee wuu na wa shishiin da ba já pu jaagi wε, bani Yesu Kirisa ya xu, lee ye bε wε, w'a jε na foro xu ni. Wu nidεεngε ki wa saanra tatεεngε ki ni Kile kanige cε na Kile jεeri wèe mu.

³⁵ Lekε li da já wèe waa laha Kirisa wo taanηεεγε ke na wε? Nakpaan γε, kelee fyaara, kelee kanhama, kelee xuugbɔhɔ, kelee funmɔ fεεεε, kelee farati, kelee gbuuro γε? Le la shishiin wa da já wèe laha Kirisa na wε.

³⁶ Ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε na:
«Kilε, mu wuu na
p'a wèe shaa tuun bεeri ni di gbo;
p'a wèe wii ba dubyaa ηε wε,
piimu ya yaha gbo kaa na ge.»*

³⁷ Ga, pee kanhama pu bεeri funηɔ ni, wèe pu ηε can can na se tavεε pee, wù taanrafɔɔ Kilε gbɔɔɔ ni.

³⁸ Nε dà li na jo wèe ya xu yoo, wèe ya pye ηii na yoo, yafin da ga já wèe waa laha Kilε wo taanηεεγε ki na wε: Mελεkkeε yoo, jinaa yoo, sefεεεε tatii bε yoo, nime wo yanmuyɔ ye yoo, cabaya woyo ye yoo,

³⁹ fugba yanmuyɔ fanha woyo ye yoo, ηiηε yanmuyɔ fanha woyo ye yoo, Kilε wo yayaaga ka shishiin wa da já wèe waa laha Kilε wo taanηεεγε ki na wε. Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa keηε kurogo Kilε ya kee taanηεεγε ke she wèe na.

9

Kilε ya Izirayeli shεen ηaha bulo na pye wu sipyii

¹ Can ye pyaa nε yu mε, yi wa kafinεyε wε, bani Kirisa wo nε ηε. Nε li cε bε na zɔ wu na Fεfεεεε Munaa li gbɔɔɔ ni jo can nε yu.

² Nε ηaha ke bεeri k'a tanha xuuni, nε zɔ wu bε d'a tanha tuun bεeri ni

* **8:36** Zaburuu 44:22

³ na cebooloo Izirayeli sheen pu wuu na. Bani ali ne nehe da ba laɲi pu tege, na waa laha Kirisa na, kɔnhɔ pee di shɔ, ne bi da zɔɔ lee na.

⁴ Pee Izirayeli sheen pee Kile ya pye wu nagoo, na wu nɔɔɔ wu taha pu na, na kariɲeege ɲomehe lɔ pu mu, na saliya wu kan pu mu, na wu pelegana she pu na, na ɲomehe be lɔ pu mu. W'a kii beeri pye pu mu.

⁵ Lee beeri kadugo na, pee ni wu sefelee p'a foro. Sipyii wo kabaɲa yiri, pee ni Kirisa be ya foro. Kile wu ne wii, na ne yanmuyɔ yi beeri ɲuɲɔ ni. Kile w'a bele tuun beeri ni! Amiina.

⁶ Ayiwa, lee wa li shee na Kile ya ɲomehe kiimu lɔ ge, na kee ya ɲeri ɲuɲɔ baa we de! Bani piimu beeri p'a foro Izirayeli shi wu ni ge, pee beeri ne Izirayeli nagoo ye pyaa pyaa we.

⁷ Piimu beeri p'a foro Ibirayima ni ge, pee be beeri ne Ibirayima nagoo puyɛ pyaa pyaa we. Bani Kile ya li she Ibirayima na na: «Ishaaga ye ni ma kadugo nagoo p'a da ba foro.»*

⁸ Lee ya li shee na nagoo piimu sipyii ya daa sipya wo ɲidaan funɲɔ ni ge, pee ne Kile nagoo we. Ga piimu p'a se Kile wo ɲomee li funɲɔ ni ge, pee pu ne Ibirayima wo nagoo puyɛ pyaa pyaa.

⁹ Bani yemu Kile ya jo wu ɲomee li ni ge, yee yi wa me na: «Ne na ba guri ba yee la nime tashiin. Wee tuun we ni Sara da ba ja ta.»*

¹⁰ Ayiwa, lee ye be we, ga mu l'a pye Erebeke be shizhaa na, wee wemu w'a yere ɲmamaa yaceɛ na wu tole Ishaaga mu ge.

* 9:7 Zhenɛzi 21:12 * 9:9 Zhenɛzi 18:10,14

11 Na laa li ta li sanha se pya wa wu ta kasaana kelee kakuunoo pye we, a Kile di jo ni Erebeke ni, koonho Kile ye pyaa bi giin di wemu jaha bulo na be ni wee Kile keree gbegelegana ni ge, l'i bye mu. Li ganha bu da bye sipyii wo kapyegee baraga ni we, ga l'i bye na be ni Kile ye pyaa jidaan ni.

12 A Kile di Erebeke pye: «Cuunvoo wu w'a da ba bye jahafoo wu jujoo ni.»*

13 Ba l'a ka kagana lemu na Kile Kafila wu ni we na: «Ne Yakuba jaha bulo, ga na Ezawu yaha wa.»*

Kile ya soo na shi wusama be jaha bulo

14 Ayiwa, ta wee na ja jo na katiibaagaa ki wa Kile ni ge? Bada!

15 Bani Kile ya Kile tudunmoo Musa pye:

«Ne bu jo ne jujoo jaari sipya wemu na,
wee na n'a da jujoo jaari.
Ne bu jo ne jujoo peni ni sipya wemu ni
wee ni n'a da jujoo peni.»*

16 Lee na sipya jidaan kelee wu kapyegee da ja Kile pye wu jujoo jaari wu na we. Ga wuyee pyaa wo jidaan funjoo ni Kile ya jujoo jaari sipya na.

17 Kile Kafila wu ni Kile ya yi jo Farawon* mu na: «Lemu ye kaa na ne mu teje saanra ti na ge, lee li wa me. N'a da ma taga na sefeere ti she, koonho na mege k'i no jine ki kabaya yi beeri na.»*

* 9:12 Zhenezi 25:23 * 9:13 Malaki 1:2-3 * 9:15 Ekizode 33:19

* 9:17 Farawon: Wee ninumoo wu je Farawuna. Saan beeri w'a tiin saanra ti na Misira ni ge, wu mege na bye Farawon. * 9:17 Ekizode 9:16

18 Lee na Kile kunni bu jo wu nuṅṅo jaari wemu na, wee na w'a nuṅṅo jaari. Wu bu jo wu wemu nige waha, w'a kee be waha.

19 Pii na ba jo na: «Ayiwa ni li ne mu, naha na Kile di sipyii jaagi sanha we? Jogo wu d'a ja zhe Kile nidaan ni we?»

20 Ayiwa, mu wemu w'a ye yu ge, mu sipyitiime, mu di ne naha, fo mu w'a Kile kaala we? Ta puuro shoo na ja li yaavoo pye: «Naha na ma da na yaa le yaagana le na we?»

21 Ta cogo faanrivoo wogo be ki ne wu cogo we? Wu bu jo wu pεεwa shoo yaa, kelee shotiire, lee w'a da yaa ni wu cogo ke ninuṅṅo ni.

22 Ayiwa, Kile funṅṅo ya pye na wu loyire ni wu sefεεε ti she. Lee wuu na, piimu p'a wu luu yirige, pee d'a keme yaha gyεεgi kaa na ge, w'a luu gbo pee taan fo xuuni.

23 Ayiwa, w'a nuṅṅo jaari we piimu be na, na we gbegele na yaha wu nooro wu kaa na ge, wu bu jo wu wee nooro we nijeheme she we be shizhaa na, ta yee kajuu wa yee ni?

24 Bani we pu ne wu sipyiyirilee, wu ya ta we yiri na foro Yawutuu pu wo shi wu ye nigin ni-i de! W'a we yiri na foro shi wusama be ni.

25 Yee y'a jo Kile tudunmoo Oze wo Kitabu wu ni na Kile ya jo na:

«Piimu bye ne sipyii taashiine li ni we,

ne na ba pee yiri <na sipyii>.

Shi wemu kaa bi dan ne ni-i ge,

ne na ba wee yiri <na taanjiineεε.>»*

26 «Xuu wemu ni p'a pu pye ge na:

* 9:25 Oze 2:1,25

⟨Yee jε nε sipyii wε.⟩

Pu na ba yiri wee xuu wuyε pyaa ni na:

⟨Kilε jñii wo wuyε pyaa wo nagoo.⟩*

Kilε ya yemu jo Izirayeli nagoo shizhaa na ge

²⁷ Kilε tudunmɔɔ Ezayi bε ya jo ni mujuugbɔɔ ni
Izirayeli nagoo shizhaa na na:

«Ali Izirayeli nagoo jεhε jεhε

ba suumɔ lɔhɔ jɔ gbazhɛnhε jε wε,

lee bε na sipyii nigin nigin yε pu da ba juwuuro ta.

²⁸ Bani Kafɔɔ ya kiiri wemu gbegele ge,

wu na ba wee kiiri wu bεeri kɔn tɔvuyo na,

na wu xɔ fεεfεε kɔɔ ki sipyii pu na.»*

²⁹ Kilε tudunmɔɔ Ezayi ya fɛnhε yi jo bε sanha fo
taashiinε ni na:

«Kilε-gbɔtabaaga da bye wu ya jɔɔɔ jaari wèe na,
na pii yaha wà wù sefεε pu ni wε,

wèe bi da xhɔ fεεfεε,

ba Sodumu kulo li sipyii p'a pye wε.

Wèe bi da bye

ba Gɔmɔɔri shεen ya pye wε.»*

³⁰ Ayiwa, shi wusama wemu w'a pye wu jate ya
nɔ tiimε koo li zha wu na-ε ge, Kilε ya pee jate sipyii
piimu p'a tii ge. Pu n'a daa wu gbɔɔɔ ni p'a pee
tiimε pu ta.

³¹ Na ta Izirayeli nagoo di bi la le puyε ni, kɔnhɔ
p'i bye sipyitiimεε Kilε wo saliya wu koo li jaari wu
funɔɔ ni. Ga pu ya lee ta wε.

³² Naha na wε? Bani Izirayeli nagoo pu ya tiimε
pu sha n'a daa gbɔɔɔ ni wε. Pu bi giin na pee wo

* 9:26 Oze 1:10

* 9:28 Ezayi 10:22-23

* 9:29 Ezayi 13:19;

Zheremi 50:40

kapyegee ki da pee pye sipyitiimeε. Lee funḥo ni a p'i gurunḥo to «ke kagerenε ke» na.

³³ Ma na jo ba l'a ka kee kagerenε ki shizhaa na kagana lemu na wε na Kile ya jo:

«Li wii, kagerenε ka nε yaha Siyḥn kulo li ni,

sipyii na ba gurunḥo kemu na ge.

Ki na ba sipyii shaan.

Ga, sipya wemu bu dà kee na,

Kile da ga ba weefḥo nḥo yaha bada wε.»*

10

¹ Ayiwa na cebooloo, kaa lemu l'a sii nε wo ḥidaan, ni lemu na nε Kile ḥeeri Izirayeli sheen mu ge, lee li wa mε nago Kile wu pu ḥunḥo wolo.

² Bani nε wa li seeri jo luu wa pu ni Kile keree na fo xuuni, ga li fungḥngḥo feere di ḥe pu mu wε.

³ Pu ya ta Kile wo tiime pu ce wε, a p'i ganha na giin p'i puyε pye sipyitiimeε. Pu ya ta kuu Kile wo tiime pu mu wε.

⁴ Kirisa w'a saliya wu keree ki beeri ḥo fa, kḥnḥo sipyaa sipya w'a dà wu na ge, Kile di weefḥo jate sipyitiime.

Sipyaa sipya w'a dà Yesu na ge, wee na ba ḥuwuuro ta

⁵ Ayiwa, lemu li da já sipya pye ma jate sipyitiime saliya wu baraga ni ge, Kile tudunmḥo Musa ya lee jo na: «Sipya wemu w'a saliya wu beeri koo ḥaari ge, weefḥo na ba ḥni sicuumḥo ta.»*

⁶ Sipya na já tiime pemu ta n'a daa gbḥḥo ni ge, l'a ka na ma ba pee kaa yu, «Nunḥo wa li na m'a mayε yegee wε na: «Jḥgḥo wu d'a ba dugi di zhe fugba

* **9:33** Ezayi 8:14; Ezayi 28:16 * **10:5** Levitike 18:5

wu ni wε?) (Lee kəri jε kanna Kirisa m'a zhaa di dirige.)

⁷ Kelee <Jogɔ wu d'a ba digi jinje ki nəhodaan wε?>» (Lee kəri jε kanna Kirisa m'a zhaa di yirige xuu pu tε ni di durogo.)

⁸ Ayiwa, yekε Kilε Kafila wu d'a jo wε? W'a jo na: «Jomɔ pu wa ma taaan, pu wa ma jɔ na, pu wa ma zɔ wu bε na.»* Pee Jozaama pe wεe ya yu sipyii pu mu jo pu dā Yesu na.

⁹ Ma bu yere li na, na yi jo ma jɔ ki ni na Kafɔɔ wu jε Yesu, na dā bε li na ma zɔ wu na, na Kilε ya wu jε na yeege xu ni, ma na ba shɔ.

¹⁰ Bani na dā Yesu na ma zɔ wu na, lee funjɔ ni Kilε ya sipya jateni sipyitiime. Ma bu yi jo ma jɔ ki bε ni, w'a ma jɔjɔ wolo.

¹¹ L'a ka Kilε Kafila wu ni na: «Sipyaa sipya w'a dā Kilε na ge, wu da ga ba weefɔɔ shiige bada wε.»*

¹² Lee wuu na, Yawutuu yoo, shi wusama yoo, pu bεeri jε nigin. Kafɔɔ nigin wu jε pu bεeri Nuɔɔfɔɔ. Piimu bεeri p'a wu mεge yiri ge, w'a saama nijeheme pyi pee bεeri mu.

¹³ Bani li wa Kilε Kafila wu ni na: «Sipyaa bεeri w'a Kafɔɔ mεge yiri ge, weefɔɔ na ba juwuuro ta.»*

¹⁴ Ga yirigana leke na p'i da já wu mεge ki yiri, na ta pu ya dā wu na-ε wε? Dii p'i da já dā wu na, na ta pu ya wu kaa logo-e wε? P'a wu kaa logo dii ni pii ya Kilε Jozaama pu yεε li pye pu mu-i wε?

¹⁵ P'a já Kilε Jozaama pu yεε li pye pyegana leke na wε? Fo pu bu pii tun, ma na jo ba l'a ka Kilε

* **10:8** Dutereɲomε 30:14 * **10:11** Ezayi 28:16 * **10:13** Zhoueli 2:32 kelee Zhoueli 3:5

Kafila wu ni wε na: «Piimu p’a ma ni jomɔ nizaama pu ni ge, pee pama ya jɔ xuu wu bεeri ni.»*

16 Lee bε na sipyii bεeri ya ta sɔɔ pee Kile Jozaama pu na wε. Yee Kile tudunmɔɔ Ezayi bε ya fenhε jo na:

«Wù Kafɔɔ, jɔgɔ wu da dà

wè wo jomɔ nizaama pu na wε?»*

17 Ayiwa, Kile Jozaama pu wo logo funɲɔ ni n’a daa ya daa. Pee Jozaama pe, Kirisa kaa pee ya yu.

18 Ayiwa nε jo, li bu da mu, ta Izirayeli shεen pu ya pee Jozaama pu logo wε? P’a pu logo cɔ! Bani li wa Kile Kafila wu ni na:

«Pe jomɔ pe ya nɔ

jɪɲε ki bεeri na.

Pe jomɔ pe ya nɔ

fo koɲɔ ki kabaya yi bεeri na.»*

19 Ayiwa, n’a da yi jo sanha jo ta Izirayeli shεen ya jomɔ pu naha cε ta? Kile tudunmɔɔ Musa ya fenhε li shε na Kile ya jo na:

«Yee ya shi wemu wii yafiin bε-ε ge,

nε na ba wè keree jεpεen lenε yee ni.

Shi wemu yee ya wii fungɔngɔ baa fεε ge,

nε na ba wee shi we wo

keree pye yee mu loyire.»*

20 Lee bεeri kadugo na Kile tudunmɔɔ Ezayi ya lowaa ta na li shε sanha na Kile ya jo na:

«Piimu bye pu ya nε shaa-i ge,

pee ya nε na.

Piimu p’a pye pu ya kaa la shishiin shaa

di jε nε shizhaa na-ε ge,

* 10:15 Ekizode 33:19 * 10:16 Ezayi 53:1 * 10:18 Zaburuu

19:5 * 10:19 Duterεnɔmε 32:21

nε naye she pee na.»*

21 Ga Kile ya jo Izirayeli sheen shizhaa na na:
«Nε na keye sanha yaha
shi wa mu fo na she caᅇa nii li xɔ
Niwewagaa sipyii pu jε pii
ni n'a she fεε.»*

11

Kile ya ta Izirayeli sheen wá fεεfεε we

1 Ayiwa nε jo, ta Kile ya wu sipyii pu wá fεεfεε?
Bada! Bani Izirayeli shen nε be jε, Ibirayima
kadugo pya wa, na foro Benzhamε wo kpɔɔn li ni.

2 Sipyii piimu jaha Kile ya bulo fo taashiine li
ni ge, wu ya ta pee wá we. Kile tudunmɔɔ Eli ya
Kile jεeri Izirayeli sheen feni jεerigana lemu na ge,
yemu Kile Kafila w'a jo yee shizhaa na ge, ta yee
sanha yee kalaa we?

3 W'a jo: «Wù Kafɔɔ, p'a mu tudunmɔɔ pu gbo, na
ma saraya yi tawoloyo yi be ja. Nε ye w'a kori, p'i
wa giin p'i nε be gbo.»*

4 Ga dii Kile d'a wu jɔ shɔ we? W'a jo: «Namaa
kabɔfonɔɔ gbarashuun (7.000) nε yaha naye mu.
Wee wa shishiin sanha nuguro sin ja yapεεε Baali
fεε ni we.»*

5 Mu li wa nijaa wo caᅇa nii le be ni, Izirayeli
nagoo pusamaa nigin nigin wa wà, Kile ya piimu
jaha bulo na saha ni wuyε pyaa wo niime wu ni
ge.

6 Ayiwa, Kile bi ta w'a pee jaha bulo na saha ni
wuyε pyaa wo niime wu ni, wee tuun wu ni lee

* 10:20 Ezayi 65:1 * 10:21 Ezayi 65:2 * 11:3 Saannaa 19:10,14

* 11:4 Saannaa 19:18

ya foro puyε pyaa kapyegee ni-i dε! Ni lee bε wε,
niimε wu da já bye nige niimε wε.

⁷ Y'i wa dii wε? Lemu Izirayeli shεen ya zhaa ge,
pu ya lee ta wε. Ga Kilε ya piimu ḡaha bulo ge, pee
yε p'a lee ta. A sipyii pusamaa niwegee di waha.

⁸ Ma na jo ba l'a ka kagana lemu na Kilε Kafila
wu ni wε na:

«Kilε ya pu zɔɔɔ fungonyɔ tɔ;
w'a fanfanga pari pu ḡii na
na pu niwegee tɔ

fo na pa nɔ niḡaa na.»*

⁹ A saannaa Dawuda bε di jo:

«Kalenεε yaligee kii p'a li ge,
kee ki pye pu co co tifuuyo,

ni pu co co mεεε,
ni pu ḡugyεεgi yaaya,

kɔnhɔ p'i lee wo saraa ta.

¹⁰ Fanfanga ki pari pu ḡii na,
kɔnhɔ pu ganha ba ḡaa wε!

Kilε wu pu tikunḡɔɔ kuri yaha tuun bεeri ni!»*

Shi wusama ya ḡuwuuro ta

¹¹ Ayiwa nε jo, Izirayeli shεen ya kurunḡ ge, ta p'a
to fεεεε? Ahayi dε! Ga pee wo piinnε ki funḡɔ ni
shi wusama ya ḡuwuuro ta, kɔnhɔ wee shi we wo
ḡεpεen di jε Izirayeli ni.

¹² Ayiwa, ni Izirayeli wo piinnε k'a pye kaḡunḡ a
konḡ sipyii di kuduun nigbɔ ta, ni pu dirige w'a shi
wusama pye w'a kuduun nigbɔ ta, wee tuun wu ni
pu bεeri ba ḡeri, na guri pa Kilε mu do? Ta lee da
bye kagbɔɔ na toro kisaḡaa bεeri tãan wε?

* **11:8** Duterεnɔmε 29:3 * **11:10** Zaburuu 69:23-24

13 Yee piimu pu jε shi wusama sipyii ge, yee ni nε w'a yu nimε. Kile w'a nε pye tudunmō shi wusama mu, a nε be shiin di gbəərə taha na labye wu na.

14 Kənhə lee bu da li na já bye, jεpεen di jé nε wo shi wu sipyii pu ni, fo p'i jεri kənhə pii di shə pu ni.

15 Kile na pu yaha kabanugo, a lee di bye kapuŋə na be le koŋə sipyii ni Kile tε ni. Wee tuun wu ni Kile ba səə pu na sanha, na pu yaha pu talεε ni do? Ma cε lee na ba bye kakanhana dε, ma na giin wa w'a jε na foro xu ni!

16 Shinmashiimε wu bu gan xə Kile mu, wusama beeri ya pye fεεfεε. Tige niŋε bu bye fεεfεε, ki geye yi beeri yi jε fεεfεε.

17 Izirayeli nagoo pu jε ba oliviye tige jε wε. A Kile di ki geye ya kən laha wà, na mu sogi wà ka takəngə ni, mu shi watii shen, mu wemu wu jε sige wo oliviye tige geŋε ge. Kee oliviye tige ki wo niyε y'a tən pemu taa ge, a pee di ganha na mu be jə shaa.

18 Lee wuu na, oliviye geye yemu p'a kən ge, ma ganha ba jəsanga pyi yee na wε. Kee tabaara fungəngə ke bu digi ma mu, m'a yaa na li cε na mu ya ta yere ni niyε yi ni-i dε, ga niyε yi y'a yere ni mu ni.

19 Ma na ba nε pye na: «Ta pu ya yee geye yi kən laha wà, kənhə p'i nε sogi yi takəngə ki ni wε?»

20 Nakaara baa! Yi n'a daa baara wuu na p'a yi kən laha wà, na mu sogi wà yi tεε ma n'a daa wuu na. Ga ma ganha ba jəsanga pyi wε, ta fyagi Kile na!

21 Bani Kile bu bye wu ya ta juŋə jaari oliviye tige see see wogo ki geye yi na wε, wu da ga ba juŋə jaari mu be na wε.

22 Kile ya wu saama pu shee, na wu fariya wu be shee shegana lemu na ge, yi lee wii: Piimu p'a wu koo li yaha ge, w'a wu fariya wu she pee na, na wu saama pu she mu na. Ga fo ma be bu gori yaha pee saama pe ni, lee be we, pu na ba ma be kon laha wa.

23 Izirayeli sheen be bu pu n'a daa baara ti koo yaha, Kile na ba pu sogi sanha pu talage ni, bani se wa Kile ni na kuri pu sogi sanha.

24 Mu kunni ya kon laha sige oliviye tige na, na ba sogi oliviye see see wogo ki na, na ta mu ni kee di je tinuyo we. Pee piimu pu je oliviye see see wogo ki geye yi ge, ta yee sogom da ba daan sanha xuuni yiy pyaa wo tige ki na we?

Izirayeli na ba nuwuuro ta cana ka

25 Ayiwa na cebooloo, ne funno ki wa yi le Kile kanmohano le ce nime, konho yi ganha ba yiy wii fungonyo fee we. Izirayeli sheen pii wo niwegee k'a waha, konho shi wusama wo sipyii piimu naha Kile ya bulo ge, pee beeri di fenne nuwuuro ta.

26 Mu Izirayeli sheen pu beeri da ba sho ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we, na Kile ya jo na:
«Siyon kulo li ni Shovoo w'a da ba foro,
wu na ba Yakuba nagoo pu nahama pu xo.

27 Lee wa karijege nom ee ne ni pu te ni,
ne ba pu wo jurumu wu jogo laha wa tuun wemu ni.»*

28 Ayiwa, Kile wo Jozaama pu wo kaba na, Izirayeli y'a pye Kile wo pen, a yee wo kuduun di foro lee ni. Ga naha bulooro ti wo kaba na, pee kaa l'a dan Kile ni pu sefee pu wuu na.

* 11:27 Ezayi 59:20-21; Zheremi 31:33-34

29 Bani Kile bu yaaga kemu kan, wu ya kee shuu nige we. Wu bu ma yiri, w'a ma yiri. Kile ya wu jomεε jeri we.

30 Yee bi ta Kile jomεε co taashiine li ni we. Ga nime, Kile ya juno jaari yee na, na li kanjuno pye Izirayeli sheen ya Kile jomεε yaha.

31 Mu Izirayeli sheen ya Kile jomεε li yaha nime lee yahagana li na, kōnhō Kile di juno jaari yee na. Ga ba Kile ya juno jaari yee na we, mu w'a da ba juno jaari pu be na.

32 Bani Kile ya sipyii pu beeri yaha jomεεyahana li wo fanha ki nōhō ni, kōnhō wu juno jaari pu beeri na.

Kile wo tēhene baa sefere te

33 Ee! Can na tēhene je Kile wo naafuu fere te,
ni wu fungōngō fere te,
ni wu laje wu na we!

Wu kiiri keree k'a ye
sipya fungōngō fere na na kanha!
Sipya da ga já wu keree pyegaṇaa ce we!

34 «Jōgō wu d'a Kafōō fungōngō ce we?
Jōgō wu d'a pye wu yerivōō we?

35 Jōgō wu d'a fēnhē yaaga kan wu mu,
kōnhō wu ba kee foo tō we?»*

36 Bani yaṇmuyō yi beeri y'a foro Kile ni.
Yaṇmuyō yi beeri yi je wee gbōōrō ni.
Yaṇmuyō beeri yi je wu woyo pēne k'a deri
wu mege na tuun beeri ni, tēhene baa! Amiina.

12

Naarigavono

* 11:35 Ezayi 40:13; Zheremi 23:18

¹ Lee wuu na na cebooloo, Kile ya jijaara temu ta wèe na ge, tee wuu na n'a yi jεeri jo yi yiyε bεeri kan Kile mu ba saraga jii wogo jε wε, kemu ki jε fεfεε ge. Lee l'a dan Kile ni, lee li jε bε sanha Kile-pεεηε ki see see wogo.

² Yi ganha bu yi kapyegeee yaha ki pinne nige ni ke konjɔ ke wogoo ni wε. Ga yi yi yahagana li jεri na saha ni yi fungɔngɔ fεεrε nivɔrɔ ti ni, kɔnhɔ Kile jidaan nijemε wemu w'a taan, wemu jɔ k'a fa ge, y'i wee cε shɔɔnri.

N'a daa fεε ya yaa p'a labye pyi shiizhan

³ Kile ya niime wemu kan nε mu ge, wee gbɔɔrɔ ni n'a da yi jo yi bεeri nigin nigin mu jo wa shishiin ganha da wuyε pεle di doro wu jɔηɔ kana tãan wε. Ga n'a daa we Kile ya kan yi bεeri nigin nigin mu ge, yi yiyε tirige, y'i da wee wo jɔηɔ kana wo keree pyi.

⁴ Sipyaa bεeri ceepuuro ti jε ni yatenyε nijehεyε ni, ga yatenge ka bεeri ni ki nibyii li jε.

⁵ Mu wèe bε ya jεhε, ga wèe bεeri di jε ceepuuro nigin Kirisa wo karijεεge ki ni. Wèe bεeri nigin nigin wu jε wu ceepuuro ti yatenyε ya.

⁶ Loolodahaa kiimu Kile ya kan wèe mu na bε ni wu niime wu ni ge, kee tuuyo ya jεhε, kɔnhɔ wèe di da Kile wo labye wu pyi ni kee ni. Li bi jε na Kile tuduro pyi, ta tee pyi ni ma wo n'a daa wu jɔηɔ kana li ni!

⁷ Li bi jε na kapyenεε pyi ma sipiyinii mu, ta kee pyi! Ma wuu li bi jε na sipyii kalaa, la le mayε ni ma da pee kalaa!

⁸ Wemu w'a Kile Kafila yεrε pyi ge, weefɔɔ w'a lee pyi! Wemu jε sipyii kanvɔɔ ge, weefɔɔ w'a sipyii

kaan ni funvahaṇa ni! Wemu wu ገዩ ገላካገላካ
 ፍደደ na ge, weefፊፊ w'a tee pyi xuuni! Wemu wo
 loolodaa li ገዩ na ገላገላ ገላገላ ge, weefፊፊ w'a lee pyi
 ni fundanga ni!

N'a daa ፍደደ ya yaa na ገላገላ taanገደገደ ni

⁹ Yi ganha ba yi taanገደገደ pyi ni shuun shuun
 juuro ni we! Yi kakuunፊፊ yaha k'i bye yi tanhaṇa
 keree, y'i nፊፊፊ yaha xuuni kasaṇaa na y'a byi!

¹⁰ Yi daan ni yiy፣ ni xuuni ba cebooloo ገዩ we! Yi
 da yiy፣ shaanri ገፊፊፊ daha na yi sipiyii na!

¹¹ Yi la le yiy፣ ni, yi ganha bu da bye saa ፍደደ we!
 Yi da kapyen፣፣ pyi Kafፊፊ mu ni yi zፊፊፊ pu beeri ni!

¹² Yi fundanga ta yi tadaṇa ki wuu na, yi pye
 kanhama sorov፣፣, y'i samፊፊፊ le yiy፣ ni ገደገደ
 ፍ፣፣ni!

¹³ Y'a n'a daa ፍደደ cebooloo pu ፔ፣፣ pu da pu mago
 keree yari, yi da nabuun be tirige!

¹⁴ Piimu p'a yi kana ge, yi da duba pyi pee mu!
 Y'a duba pyi, yi ganha ba laṇi pyi we!

¹⁵ Piimu pu ገዩ fundanga na ge, y'a fundanga pyi
 ni pee ni shiizhan, piimu p'a me፣፣፣ suu ge, y'a
 me፣፣፣ suu ni pee be ni!

¹⁶ Yi yi fungፊፊፊ yaha y'i bye ninuyፊፊ, yi ganha
 bu da tabaara yaha ti j፣፣ yi ni we! Ga piimu p'a
 puy፣ tirige ge, yi fara pee na! Yi ganha ba yiy፣ wii
 fungፊፊፊ ፍደደ-i d፣!

¹⁷ Wa bu kakuunፊፊ pye wa na yi ni, yi ganha bu
 kakuunፊፊ la taga lee kakuunፊፊ le foo tፊፊ we! Yi la le
 yiy፣ ni yi da kasaṇaa pyi sipyii pu beeri ገላገላ tāan!

¹⁸ Yi la le yiy፣ ni y'i da yi se beeri pyi, kፊፊፊ ገላገላ
 di bye yi ni sipyii pusamaa beeri t፣፣ ni, lee bu da li
 na da j፣፣ bye!

19 Na taanjiinee, yi ganha ba yi loyirigee niine we, ga yi lee yaha Kile keje ni! Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Ne w'a da ba yee wo loyirigee ki kori,
na pu wo jurumu wu foo to pu mu.

Kafad Kile w'a jo mu.»*

20 Kile Kafila w'a li she sanha na:

«Ma bu ma pen kuugo wo ja,
wu kan wu li,
ma bu wu waga wo ja,
wu kan wu gba.

Ma ba lee pyi,
l'a bye kanna naganhaa
m'a deri wu juna ni.»*

21 Ma ganha bu kakuuyo yaha yi ma tshene ta we, ga la le maye ni m'a se ta kakuuyo yi na kasaanja wo bye funjo ni.

13

N'a daa fee ya yaa na kuu fanhafee mu

¹ Ayiwa, sipyii beeri ya yaa na kuu fanhafee mu, bani fanha ka shishiin je kemu ya foro Kile ni we. Piimu pu je fanhafee pu ge, Kile w'a pu teje.

² Lee na sipya wemu w'a fanha jom ee she ge, Kile jom ee weefad ya she. Piimu shiin pu wa fanha ki jomehe ee shege ge, Kile wo kiiri wu pee wa gilee na zhaan puyee juna ni.

* **12:19** Tajeje 20:22 * **12:20** Lee kori je: Ma ba kasaanja pyi ma pen na, kakuunad kiimu p'a byi ma na ge, kee na pu pye p'a shiige. Ekizode 23:4-5; Tajeje 25:21,22

³ Ma ba kasaan_{aa} pyi, mu kafyana _{nu}_o _{ne} fanha na wε. Ga ma ba kakuu_o pyi, lee li da ma pye ma na fyagi fanha na. Ma fun_o bi _{ne} nago ma ganha ba fyagi fanha na wε, wee tuun wu ni ta kasaan_{aa} pyi. Ma ba kasaan_{aa} pyi, fanha ki na da ma s_oni.

⁴ Labye wemu fanhafεε p'a byi ge, Kilε mu p'a wu pyi yeeyε pyaa ki wo la_o kaa na. Ga ma bu kakuu_o pye, ta fyagi pu _{na}ha na dε, bani yal_oyo ye yi wa pu mu ge, yee wa pu mu tawaga ni wε. Kilε wo labye p'a byi. P'a kakuubyii wo kakuuyo yi f_oh_o t_oni pu mu, na pu kuuni.

⁵ Lee wuu na y'a yaa na kuu fanha ki mu. Fanha k'a kanhama pemu n_oni yi na ge, yi ganha bu guu ki mu pee wo _{ni} fyaara yε wuu na wε, ga yi kuu pu mu. Bani y'a li cε yi z_ol_o pu na na kasaana li _{ne} lii.

⁶ Lee wuu na bε yee ya munaa pεrεmε kaan. Bani Kilε wo kapyebyii pu _{ne} fanhafεε. P'a puyε p_o wee labye we kaa na.

⁷ Ayiwa, sipya wemu ya yaa ni lemu ni ge, y'a lee kaan wee mu. Wemu w'a munaa pεrεmε pu shuu ge, y'a pee kaan wee mu. Wemu w'a katahan_{aa} ki wo wari wu shuu ge, yi da wee bε kaan wee mu. M'a yaa na fyagi wemu na ge, ma da fyagi wee na. M'a yaa na gb_oo_o tεri wemu na ge, ma da gb_oo_o tεri wee na.

Taan_{ne}εge ya yaa na pye n'a daa f_oo ni wu sipyini tε ni

⁸ Ayiwa, kaa lemu wo foo l'a yaa na pye yee na ge, lee _{ne} yi sipyini wo taan_{ne}εge. Sipya wemu wo sipyini kaa l'a dan wu ni ge, weef_o w'a Kilε wo saliya wu bεeri _o fa.

9 Bani saliya wu jomɛhɛɛ kiimu k'a yu na: «Ma ganha ga dɔdɔɔrɔ pye wɛ, ma ganha ga sipya gbo wɛ, ma ganha ga nagaara pye wɛ, ma ganha ga nii yeege wa yaaga fɛni wɛ,» kee jomɛhɛɛ kee, ni saliya wu jomɛhɛɛ kisaŋaa bɛɛri ki wa le jomɛɛ nigin we funŋɔ ni na: «Ma sipiyinii di daan ma mu ba mayɛ pyaa ki jɛ wɛ.»

10 Ma sipiyinii bu daan ma mu, mu da ga kakuunɔ pye wu na wɛ. Lee wuu na ma sipiyinii bu daan ma mu, Kilɛ wo saliya wu bɛɛri koo m'a jaari.

Na foro womɔ wo keree ki bɛɛri ni

11 Ayiwa, y'a yaa na pe jomɔ pe jatɛni, bani tuun wemu ni wu jɛ nimɛ ge, yiyɛ pyaa k'a wee cɛ. Yi jɛduun w'a nɔ nimɛ ŋmunumɔ pu na, bani caŋa nii lemu ni wɛɛ ya dɔ Yesu na ge, juwuuro ti wo caŋa nii l'a wɛɛ tɛɛŋɛ nimɛ na toro lee caŋa nii le na.

12 Piige ki jɛri w'a toro dɛ! Nimugujɔ w'a tɛɛŋɛ. Karyeguunɔɔ kiimu bɛɛri w'a byi womɔ ni ge, wu kee bɛɛri jɔ yaha fɛɛfɛɛ, wu gbegele wu da jaari kpɛngɛ ki na.

13 W'a yaa na wu jaarigana li tii, na li fiinŋɛ ba w'a keree pyi caŋa ni wɛ. Wu ganha bu da wuɣɛ yaha ligbɔhɔ yɛ na di kasa ye wɛ. Wu da wuɣɛ kasɛri singbaa na, ni dɔdɔɔrɔ, ni kaakaara, ni yokɔɔnrɔ, ni jɛpɛɛn.

14 Yi Kafɔɔ Yesu Kirisa le yiyɛ na ba fadenɛ jɛ wɛ, yi ganha bu ceepuuro la keree jaha tɛɛ wɛ.

14

Wu ganha ba wu cebooloo jaagi wɛ

1 Piimu wo fanha k'a cɛɛ n'a daa ni ge, yi sɔɔ pee bɛ na, yi pu co jɔ! Yi ganha ba zɔjuuro pyi wɛ!

² Sipyii pii wa dà li na na jɔyaliye bæeri yi jɛ niliye. Ga piimu wo fanha k'a cèrɛ n'a daa ni ge, pii wa pee ni, pee ya li ta na faa yanmuyɔ yɛ y'a yaa na li.

³ Piimu p'a jɔ yaliye yi bæeri li ge, pee ya yaa p'a pii pu fanri wɛ, piimu pu jɛ pu ya yi bæeri li-i ge. Piimu pu jɛ pu ya yi bæeri li-i ge, pee bɛ ganha ba yi bæeri livɛɛ pu jaagi wɛ. Bani Kilɛ ya sɔɔ pu na.

⁴ Jɔgɔ mu di jɛ fo mu w'a watii wo kapyebye jaagi wɛ? W'a to la, w'a yere la, wu kafɔɔ wu mu lee wa. Ga wu na ba yere bɛ, bani se wa Kafɔɔ Kilɛ ni na baraga le wu ni.

⁵ Pii bɛ wa caya ya pɔrɔɔɔ ya na, na ta caya yi bæeri di jɛ nigin pii bɛ mu. Wa bæeri wu sɔɔ wu fungɔngɔ na, wu ganha bu nakaara le ki ni wɛ!

⁶ Wemu w'a caya ya pɔrɔɔɔ ya na ge, Kafɔɔ mu w'a lee pyi. Wemu bɛ w'a jɔyaliye yi bæeri li ge, Kafɔɔ mu wu bɛ ya lee pyi, bani w'a li baraga tɛri Kilɛ na. Wemu bɛ wu jɛ wu ya jɔyaliye yi bæeri li-i ge, Kafɔɔ mu wu bɛ ya li pyi, na li baraga bɛ tɛri Kilɛ na.

⁷ Wèe wa shishiin ya jiiifɛɛɛ pyi wuyɛ wuu na wɛ. Wèe wa shishiin di ya xhuli bɛ wuyɛ wuu na wɛ.

⁸ Wèe bu bye jiiifɛɛɛ ni, Kafɔɔ wuu na wèe jɛ tee jiiifɛɛɛ te ni. Wèe bu xhu, Kafɔɔ wuu na wèe ya xu. Lee wuu na wèe ya pye jɔ̀i na la, wèe ya xu la, Kafɔɔ wuu wèe jɛ.

⁹ Lee l'a li pye Kirisa ya xu, na jɛ na foro xu ni, kɔnhɔ wu bye xuu ni wyii bæeri wo Kafɔɔ.

¹⁰ Mu kunni, jaha na mu di ma ceboro jaagi wɛ? Mu bɛ, jaha na mu bɛ di ma ceboro kaa yu wɛ? Na ta Kilɛ di wa da ba shɛ kiiri kɔn wèe bæeri nigin

nigin na.

¹¹ L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Kafɔɔ w'a jo mu:

Nε jε j̄ni na.

Sipyii pu bεeri

p'a da ba nuguro sin nε fεε ni.

Sipyii pu bεeri

p'a da ba Kile sɔ ni pu j̄ilee ni.»*

¹² Mu wèe bεeri nigin nigin wu da ba wùye pyaa kapyege tɔɔ Kile naha t̄aan.

Wù ganha ba wù cebooloo j̄nyɔ kyεεgi wε

¹³ Lee wuu na, wù ganha ba wùye jaagi nige wε! Ga yi la le yiyε ni, kaa lemu bεeri l'a da j̄a yi ceboro wa t̄ɔɔ le kakuunɔ ni, kelee na wu j̄nyɔ kyεεgi ge, yi ganha ga lee la shishiin pye bada wε!

¹⁴ Nε li cε, na d̄a bε li na wù Kafɔɔ Yesu baraga ni jo j̄nyaliye bεeri yi j̄ε fεεfεε. Ga sipya wa bu ka wii na kee k'a nɔhɔ, kee shiin k'a nɔhɔ weefɔɔ mu.

¹⁵ Ga ma ceboro ba j̄nyalige kemu tanha, mu ba kee li wu j̄ii na, lee di ya bε wu mu wε, m'a taan j̄εεge ki koo yaha. Sipya wemu wuu na Kirisa ya xu ge, ma ganha bu da ma yaligee keree taga wee pye wu fɔ j̄ni sicuumɔ ni j̄iga na wε.

¹⁶ Keree kiimu k'a j̄ny yee mu ge, kee ya yaa na pye k̄nyɔ watii di fanhara shan yi na wε.

¹⁷ Bani Kile wo saanra ti k̄nyɔ j̄ε yaligee ni yagbaya wε. Ga fo tiime, ni j̄an̄j̄ε, ni fundanga kemu Fεfεεε Munaa ya gaan ge.

* 14:11 Ezayi 45:23

18 Sipyawemu w'a Kirisa wo labye wu pyi ni kee fungoᅅᅅ ki ni ge, weefoo w'a dan Kile ni; sipyii be na ganha na wu mesaanja yu.

19 Lee wuu na na cebooloo, keree kiimu ki je njanje wogoo, ki d'a noho na se ni wu beeri wo n'a daa wu ni naha na ge, wu la le wu da kee pyi!

20 Ma ganha ba yaliye keree taga da Kile wo labye wu kyegi we. Can na nyalige beeri ki je feefe. Ga yalige kemu wo li bu da lee na da ma ceboro tooᅅᅅ le kakuuno ni, kee wo li w'a kolo ma mu.

21 Lee wuu na ma bu ja xaara yaha wa, ma ya ti xaa we, ma bu ja sinme yaha wa ma ya pu gbuu we, kaa beeri li da ja ma ceboro tooᅅᅅ le kakuuno ni ge, ma bu ja kee beeri na na ki yaha wa, lee ya no.

22 N'a daa wemu wu wa ma mu ge, wee mara yaha Kile naha taan. Sipyawemu w'a yalige wii na k'a no, na ki li, na ta nakaara ta shishiin ya ta wu zo wu ni-i ge, wee je duba pya.

23 Ga, wa ba yalige ka li, na ta nakaara di je wu zo wu ni ki keree na, weefoo ya jaagi. Bani kaa w'a byi wuyε pyaa ya da lemu na na l'a saha we. Kaa beeri sipya ya byi mayε pyaa di ya da li na na kasaana li je li-i ge, jurumu wu je were.

15

Wu pye Kirisa taannive

1 Wee piimu wo niye y'a curi n'a daa ni ge, wee ya yaa na pusamaa wo keree xu, pee piimu wo fanha k'a cere n'a daa ni ge. Wu ganha ba wuyε pyaa wo nidaan keree pyi we.

² Wèe bεeri nigin nigin w'a yaa na wù sipyinjii wo jidaan keree pyi, puyε pyaa ki wo jə kaa na, kənhə pu niyε di juri n'a daa wu ni.

³ Bani Kirisa bi ta na wuyε pyaa wo jidaan keree shaa na byi wε. Ga l'a pye ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε na: «Piimu p'a mu fanha ge, nε jujə ni pee wo fanhara t'a to.»*

⁴ Keree kiimu bεeri k'a ka Kilε Kafila wu ni fo taashiinε li ni ge, kee bεeri ya ka kənhə k'i wèe kalaa loxulo ni, wù logoo di jinε kənhə wù tadanə ta.

⁵ Kilε wemu w'a loxulo kaan wèe mu ge, Kilε wemu w'a se kaan wèe mu lowaa funjə ni ge, wee wu bε yaha wu bye wù tε ni, ma na jo ba Yesu Kirisa funjə wa li pye pyegana lemu na wε.

⁶ Kənhə wù bεeri di binne wù mujonə ki pye nigin, wù To Kilε sɔ, wee wemu wu jε wù Kafəɔ Yesu Kirisa To wu ge.

Sipyii pu bεeri wuu na Kirisa ya pa

⁷ Kirisa ya yee co cogana lemu na ge, yi bε pu yiyε co mu lee cogana li na! Lee l'a pεεjε tεri Kilε mεgε na.

⁸ Nε kunni wa da yi jo can na jo Kirisa ya pa na ba bye Kilε wo kapyebye Yawutuu pu mu. Keree kiimu wo jəmεhεε Kilε bi lə pu sefεεε pu mu ge, a wu ba kee keree kii pye, na li shε lee funjə ni na jəmεε fəɔ wu jε Kilε.

⁹ Ba w'a pa wε, a shi wusama bε di Kilε sɔ lee wuu na, wu saama pu wuu na, ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε na:

«Lee wuu na n'a da ba ma sɔ

* 15:3 Zaburuu 69:10

shii wusama te ni,
n'a da ba yogo cee ma mu,
di ma mege ki pele.»*

10 L'a ka sanha Kile Kafila wu ni na:
«Yee shii wusama sipyii pu beeri,
yi pinne funḥo taan ni Kile wo sipyii pu ni!»*

11 L'a nḥo ka sanha Kile Kafila wu ni na:
«Yee shii wusama sipyii beeri,
y'a Kafoo sḥni.
Sipyii pu beeri p'a wu sḥni!»*

12 A Kile tudunmoo Ezayi be di jo:
«Sipyaa wa na ba foro
Zheze* wo kadugo nagoo pu ni,
wee na ba bye shii wu beeri be ḥḥo ni.
Wu na ba bye shii wu beeri wo tadanja.»*

13 Kile wemu wu ḥe tadanja kanvoo sipya mu
ge, wee wu yi beeri ḥi fundanga ni ḥḥiḥe na n'a
daa funḥo ni, kḥḥo y'i tadanja ta fo xuuni Fefere
Munaa li gbḥo ni.

Poli wo labye wu pyegana

14 Na cebooloo, neye pyaa ya li ce na fiinne jo yee
fungeree ki ḥe na kasaanaa pyi. Laje tuugo beeri ki
ḥe yee mu. Yee na zii ja da lowagaa kaan be yiyee
mu n'a daa wu shizhaa na.

* 15:9 Zaburuu 18:50 * 15:10 Duterenome 32:43 * 15:11
Zaburuu 117:1 * 15:12 Zheze: Wee ninumo p'a byi Izayi.
* 15:12 Ezayi 11:1,10

15 Ga lowaa funṅo ni ne be ya keree kii ka yee mu taye ya ni na wo seme wu ni, di yi funṅo to kee na. Ne lee pye bani Kile ya niime kan ne mu,

16 kōnhō ne bye Yesu Kirisa wo kapyebye shi wusama niṅe ni, shi wemu ṅe Yawutuu shi we. Labye wemu Kile ya kan ne mu ge, ne wee labye we pyi ba saraya naha shōonrivōō ṅe we, na Kile wo Jozaama pu yu, kōnhō yee piimu pu ṅe shi wusama ge, yee kaa di daan Kile ni, y'i bye Kile wuu, y'i bye fεεfεε Fεfεεε Munaa li gbōōrō ni!

17 Lee wuu na, labye we ne byi Kile mu ge, ne na já naye pelee wee labye we wuu na Yesu Kirisa wo kariṅeεge ki funṅo ni.

18 Ne da ga lowaa ta di jo kaa la shishiin shizhaa na ni Kirisa ya lemu pye ne keṅe kurogo we, kōnhō shi wusama be di Kile ṅomεε co. W'a ne tege na ṅo jomō, ni na kapyege ni,

19 Kile Munaa li baraga ni, lee lemu wo sefεεε t'a naha sheshεεε ni kakanhanṅaa pye ge. Mu ne Kirisa wo Jozaama pu yeε li pye xuu wu beeri ni, na li ṅo kōn Zheruzalεmu ni wu tãan kulogoo ki beeri na, fo na she nō Iliri fiige ki na.

20 Xuu wemu wu ṅe Kirisa mege sanha yiri ṅa wà-ε ge, ne funṅo bye ne w'a Jozaama pu yu xuu watii ni ni wee xuu we be we, kōnhō watii ganha bu she da w'a wu wo labye nōhō teṅe xō wà, a ne she na wo wu pye wee ṅuṅo ni we.

21 Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na we na:

«Piimu bi sanha wu mege logo ṅa bada we,
pee na ba wu ṅa.

Piimu bi sanha wu kaa logo ṅa bada we,

pee na ba yi jaha ce.»*

Pɔli funɗo wa wu she Oromɛ ni

²² Ayiwa, kee keree kii k'a ne jaha kon teegɛɛ ni jehɛɛɛ ni, ne da zhe foro yee yiri we.

²³ Ga nime ne wo labye w'a xo yee fiye yi ni. Ma na jo li yee wa jehɛ, ne bi giin na she yee yiri teegɛɛ kii ni.

²⁴ Wee tuun wu ni, ne giin di ba doro yi yiri na nigariwo Esipani fiige ki ni. Di bu she yi la xo jeri, yi na na tege, na na yaha no na tashɛɛ ni.

²⁵ Ga nime, Zheruzalemu ni di wa se di zhe ma yara la kan n'a daa fee pu mu.

²⁶ Bani Masedoni fiige ke ni Akayi fiige ki n'a daa fee p'a li kon puyɛ funɗo ni, na pu keye wa yiyɛ na na tun Zheruzalemu wo n'a daa fee la baa fee pu mu.

²⁷ Lee l'a bi sii taan pu mu, ga na noho pye be sanha pu nibyii. Bani ni shi wusama be d'a taa ta Yawutuu pu wo Kile wu keree ki ni, pu be ya yaa na Yawutuu pu tege ni pu keɛɛ yanmuyɔ ni.

²⁸ Ne bu she kee keree kii shoonri xo, na wee wari we kan pu mu, na nigariwo Esipani ni n'a da doro yi yiri wa.

²⁹ Ne li ce jo ne ba se yee yiri jo Kirisa wo niime wu nigbo ni n'a da zhe.

³⁰ Ayiwa na cebooloo, na yi jeri Kafɔ Yesu Kirisa wuu na, ni Kile Munaa li wo taan jeege ki wuu na, jo zhaanra temu n'a leni ge, yi na tege tee na ni Kile-jerege ni,

³¹ konho piimu je Kiriceen Zhude fiige ki ni we, di sho pee na. Wari we be n'a gaani di zhe gan

* 15:21 Ezayi 52:15

Zheruzalemu n'a daa fεε pu mu ge, pu be di she wee shə ni fundanga ni.

³² Lee funጎ ni, Kile bu səə ne na ba she nə yi yiri ni fundanga ni, ne na ba taanጠəbə be ta, na ጠə jeri yi yiri wà.

³³ Najinje fəə Kile wu fara yi beeri na. Amiina.

16

Pəli fə mujuu

¹ Ayiwa, n'a da wu ceboroshə Febe kaa jo yi mu jo sipyisaama wu je wii. Sankere wo egilizi wu kapyebye wa wu je wii. Wu ba nə wà yi yiri,

² y'i wu co ጎə xuuni wu Kafəə wo karijεεge ki wuu na! N'a daa fεε ya yaa ni baraga kemu ni ge, yi kee taha wu na! Wu mago ba yere yaaga beeri na, yi wu tεge wu kee ta! Bani w'a cebooloo nijehεmεε tεge, w'a neye pyaa ki be tεge.

³ Yi Pirisili ni wu poo Akilasi shaari! Ne kapye-byejii

pu wa pii Yesu Kirisa wo karijεεge ki funጎ ni.

⁴ Pee p'a ne shə, fo jεεε la kaa ya fə puyε pyaa munahaa di gori li ni. Ne ye nigin ya ta pu shaari we,

ga shi wusama wo egilizii pu beeri p'a pu shaari.

⁵ N'a daa fεε piimu beeri p'a puyε pinnεε pee yiri ge, yi pee beeri shaari!

Yi na taanጎii Epayinεti be shaari! Wee w'a pye shenshiime na səə Kirisa na Azi fiige ki ni.

⁶ Yi Mariyama be shaari, wee wemu w'a labye nijehεmεε pye yi mu ge.

- 7 Yi Andoronikusi ni Zhuniyasi ye shaari! Pee ne
na
shi sheen, na noho pye na kaso pyenii be sanha.
Pu be kaa ya ce fo xuuni tudunmoo pu te ni,
pu da noho da be Kirisa na ne jaha na.
- 8 Yi Anpiliyasi shaari, ne taanpii wu ne wii
Kafoo wo karijenge ki funno ni.
- 9 Yi Uruben shaari, wee ne wu labyenii Kirisa wo
karijenge ki ni. Yi na taanpii Sitasisi shaari!
- 10 Yi Apeləsi shaari, wee noho ya wolo xuuni
Kirisa mege ki wuu na, ga, a wu mesaanja ta.
Yi Aritobuli puga sheen pu shaari!
- 11 Yi Herodiyon shaari, na shi shen we.
Narisisi puga sheen piimu pu ne Kafoo wo karijenge
ki ni ge, yi pee be shaari!
- 12 Yi Tirifene ni Tirifozi shaari, pee ce shuun we,
pee ya puye po Kafoo wo labye wu na.
Yi wu ceboroshu wu taanpii Perisidi be shaari,
wee be ya la pye xuuni Kafoo mu.
- 13 Yi Urufusi shaari, Kafoo ya wemu jaha bulo ge.
Yi wu nu wu be shaari,
wee wemu ne be ya wii na nu ge.
- 14 Yi wu fo kan Asenkirite ni Filegon ni Herimesi ni
Patorobasi ni Herimasi mu! Wu cebooloo
piimu
be pu wa pu yiri ge, yi wu fo kan pee be mu!
- 15 Yi wu fo kan Filologi ni Zhuli mu, ni Nere ni wu
ceboroshu, ni Olenpe. N'a daa fee piimu beeri
pu wa pu yiri ge, yi pee be shaari.
- 16 Ya yiyee shaari ni fefere taanenge fo ni!
Kirisa wo egilizii pu beeri ya yi shaari.

Yee lemu Pali ya pye ge

17 Ayiwa na cebooloo, kalaa wemu yee ya ta wèe mu ge, piimu p'a wee she, na ganha na n'a daa fεε pu waagi, na pu juuyɔ kyεεgi ge, na yi jεeri jo y'a yiye kaseri pee na. Yi sii laraga yaha pu mu!

18 Bani pee sipyii pii jε wù Kafɔ Kirisa wo kapyebyii wε, ga pu yacεεε tajiηε pu ma zhaa. Sipyii piimu pu jε pu ya n'a daa wu keree cε xuuni-i ge, p'a ganha na jɔtanga jomɔ ni kafila lεlεεgεε taga na pee faanna.

19 Ga yee kunni, yee ya Kile jomεε co cogana lemu na ge, sipyii pu bεeri wa lee cε. Lee wuu na nε funηɔ taan xuuni yee shizhaa na. Na funηɔ ki wa y'i bye fungɔnyɔ fεε, yi da kasaan̄aa pyi, y'i bye fεεfεε, kakuunɔ la shishiin ganha ba jaa yi nibyegee ki ni wε.

20 Ayiwa, jeri funηɔ ni jajiηε fɔ Kile w'a da ba Shitaanni wo sefεεε ti bεeri kyεεgi na yeege yi tɔɔyɔ ni. Wù Kafɔ Yesu Kirisa wu niime kan yi mu!

21 Na kapyebyenii Timote ya yi shaari, ni na cebooloo Izirayeli sheen, pee piimu pu jε Lusisi, ni Zhasɔn, ni Sosipateri ge, pu bε ya yi shaari.

22 Ayiwa, Teritusi wemu w'a we sεmε we ka nε mu ge, wee bε ya yi shaari Kafɔ wo karijεεgε ki ni.

23 Na jatigina Gayusi ya yi shaari. Wee wu jε egilizi wu bεeri jatigi. Erasiti wemu wu jε Kulo li wariyahama wu ge, wee ni wù ceborona Karitusi ni, pee bε ya yi shaari. [

24 Wù Kafɔ Yesu Kirisa wu niime kan yi bεeri mu! Amiina.]

Pɔli ya Kile sɔ

²⁵ Kile Jozaama pemu wo yere ne pye Yesu Kirisa keree na ge, se wa Kile ni wu baraga le yee ni pee shizhaa na. Lee kanmohano le l'a foro kpeenge na. Li nihmohano ki bye fo yee nihehehe.

²⁶ Ga lee ya foro nime kpeenge na, Kile tudunmoo pu wo kafila nigama wu funno ni. Lee ya pye na saha ni Kile kodayi wu wo nomme ni, kano shi wusama beeri di Kile wo Jozaama pu logo, p'i da Yesu na, p'i wu nome co.

²⁷ Kile ye nigin wu ne fungongo foo. Nono w'a d'eri wu mege na tene ba Yesu Kirisa gbano ni. Amiina.

KARINĒĒGE NŌMĒE NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara Sėnoufo (Sėnoufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

© 2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423